

89

**TARDOR
2019**

FULLINFORMATIU

SUMARI

FULL INFORMATIU

TARDOR 2019 | núm. 89

3 | PRESENTACIÓ

Óscar Martínez

4 | TEMA DESTACAT

Estudi del perfil de risc psicosocial de les educadores i els educadors socials

Aproximació a la situació professional i laboral als diferents centres de protecció a la infància i l'adolescència a Catalunya

10 | COL·LEGI

Galeria fotogràfica del #DiaES 2019

DEFENSA DE LA PROFESSIONI: 4 accions que hem fet des del CEESC

AL CEESC ENS HEM PRONUNCIAT: Setembre-Octubre 2019

Declarat desert el IV Concurs de Contes. Coneix els teus drets

DONEM VEU ALS COL·LECTIUS: En memòria i record d'en David Bernal

Entrevistem dos membres del projecte SÈNIORS

DISCURS ÈTIC I PRÀCTICA PROFESSIONAL: L'ètica com a antídoto (I)

Pla d'Acció Territorial del CEESC

23 | OPINIÓ

Biblioteques que eduquen, educadores a les biblioteques

26 | DOSSIER PROFESSIONAL

EXPERIÈNCIA PROFESSIONAL: Vulnus. Arts vives i recerca

TASTETS DE LLENGUA: Com vas d'estrès? Amb accent obert!

AL BLOG DEL CEESC

PUBLICACIONS D'INTERÈS

32 | SERVEIS

Nou Servei d'Acompanyament i Orientació en Processos d'Oposició

lacta, el nou servei d'assessorament jurídic del CEESC

34 | MIRADES

L'EDUCADORA SOCIAL MISTERIOSA: "Fer pedagogia del llenguatge inclusiu"

VIST A LES XARXES

35 | ACTIVITAT COL·LEGIAL

Decàleg per l'Equitat de Gènere en l'àmbit dels Col·legis Professionals de Catalunya

VIII Congrés d'Educació Social a Aragó

XII Jornades d'Infància i Educació Social

38 | AGENDA

Catàleg de Formació Tardor

Agenda d'activitats

Edita:

**Col·legi d'Educadores i
Educadors Socials de
Catalunya (CEESC)**

Aragó, 141-143, 4a planta.
08015 Barcelona
Tel. 93 452 10 08
Fax. 93 518 30 54

Redacció: comunicacio@ceesc.cat

Disseny i maqueta: Jordi Sales Roqueta
Il·lustracions: Jordi Sales Roqueta

Impressió: Codipre Arts Gràfiques, SL.
Sabadell
Dipòsit Legal: B-20441/91
ISSN: 1888-4725
Revista periòdica

El Col·legi no es fa responsable de les opinions que no han estat emeses directament pel Col·legi en les seccions que li pertocuen, ni del contingut dels articles que no hagin estat directament organitzats pel CEESC.

En conveni amb:

**Diputació
Barcelona**

ÓSCAR MARTÍNEZ

Educador social. Col·legiat 10095.
Membre de la Junta de Govern del CEESC.

Teniu a les vostres mans el *Full Informatiu* de tardor on hi trobareu l'actualitat del CEESC i de la nostra professió. M'agradaria destacar-vos la celebració del dia de l'Educació Social que, com cada any, ens ha omplert d'activitats i actes el dia 2 d'octubre, així com els dies posteriors.

El #DiaES és una molt bona oportunitat per conèixer moltes experiències que desenvolupen educadores i educadors socials. A més, amb activitats com el Carnaval de blogs, cada any descobrim veus i opinions molt interessants sobre la professió. El nostre ofici es desenvolupa els 365 dies a l'any durant les 24 hores, però aquell dia tenim l'oportunitat de fer una festa que ens ajuda a explicar què és això de l'Educació Social.

Actes com aquests són importants perquè ens donen a conèixer moltes persones i moltes altres professions. La xarxa s'omple de textos i reflexions que són un clar exemple de construcció conjunta. Malgrat que hi ha la idea que els professionals no escrivim prou, hi ha moltes persones que ho fan al llarg de l'any i val la pena llegir-les i comentar d'alguna manera el que ens suggereixen.

La construcció de la professió només la podem fer des d'allò col·lectiu. Aquesta és una de les idees que he refermat al llarg d'aquest any i mig que fa que formo part de la Junta de Govern del CEESC. L'experiència m'ha permès conèixer molts col·legiats i col·legiades que dediquen gran quantitat d'hores de forma voluntària a enfortir la professió en el nostre context. I aquesta tasca no sempre comporta participar de feines visibles sinó més aviat el contrari. Darrere de la majoria d'activitats que porta a terme el CEESC hi ha la feina de moltes persones que dediquen bona part del seu temps a defensar i donar força a l'Educació Social.

L'impacte que puguem tenir com a professió en el nostre entorn depèn en gran mesura de totes nosaltres. El Col·legi professional ens aporta identitat col·lectiva, com deia l'Imma Jiménez en el *Full Informatiu* de principis d'any. Però l'actualitat ens demana un esforç important que només el podrem portar a terme amb l'ajuda de totes aquelles que vulgueu formar part d'aquest procés compartit de construcció i enfortiment de la professió mitjançant els diferents espais del CEESC.

Esperem que gaudiu de la lectura d'aquest nou número de la nostra revista. ●

ESTUDI DEL PERFIL DE RISC PSICOSOCIAL DE LES EDUCADORES I ELS EDUCADORS SOCIALS

Susanna Rubiol Vilalta, cap de projectes de SePrA,
Servei de Prevenció de Riscos Laborals.

Quan parlem de factors de risc psicosocial en l'entorn laboral, estem parlant d'estrès laboral; i aquest l'entendem com el conjunt de reaccions emocionals, cognitives, fisiològiques i del comportament de les persones, a certs aspectes adversos o nocius del contingut de la tasca, de l'organització del treball o de l'entorn de treball. L'estrès el definim com un estat caracteritzat per alts nivells d'excitació i d'angoixa, amb la freqüent sensació de no poder fer front a la situació.

En termes de prevenció de riscos laborals, els factors de risc psicosocial representen l'exposició, sent l'organització del treball l'origen d'aquesta exposició i l'estrès el detonant de l'efecte, és a dir, la malaltia o l'alteració de la salut que es pot produir.

Així mateix, la resposta a l'estrès laboral crònic, integrada per actituds i sentiments negatius cap a les persones amb què es treballa i cap al propi rol professional i caracteritzada per la vivència de trobar-se emocionalment esgotat, ens pot dur al *burn-out*. L'"estar cremat", com també se'l coneix, es relaciona amb la fatiga i l'esgotament emocional de la persona. Es tracta d'una resposta a l'estrès quan manquen o fallen les estratègies funcionals d'afrontament (esforços cognitius i conductuals constantment canviants que es desenvolupen per

a gestionar les demandes específiques externes i/o internes que són avaluades com excedents o desbordants dels recursos individuals). L'origen no es troba en la funcionalitat psíquica de la persona treballadora, sinó que són les demandes, emocionals fonamentalment, les que sobrepassen la capacitat i tolerància de la persona treballadora.

Des de Sepra, i d'acord amb el marc legal laboral, considerem la salut dels treballadors i treballadores un objectiu dins la quotidianitat de les organitzacions, així, mitjançant l'avaluació de Riscos Psicosocials, intentem identificar els factors de risc psicosocial, amb l'objectiu de valorar la necessitat del desenvolupar mesures correctores per a l'eliminació o control de l'estrès.

Donades les circumstàncies actuals de les educadores i educadors socials (en endavant ES), i davant la necessitat de noves estratègies i mesures preventives per a aquest col·lectiu, a Sepra vàrem decidir estudiar el perfil de risc d'aquestes professionals, a partir d'una mostra de 639 persones treballadores de diferents empreses de l'àmbit social, 100% tercer sector o economia social, on hi consten fundacions, associacions i cooperatives, totes elles de gestió privada, majoritàriament a la província de Barcelona, amb una plantilla que va de 12/17 fins a 600 persones; la més gran, però, és de 3.000 persones.

Els i les ES de la mostra, desenvolupen la seva feina principalment en pisos o Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE). El seu objectiu és donar resposta a situacions i necessitats educatives i assistencials que requereixen una especialització tècnica en la seva guarda i educació alternativa a la seva família d'origen. Les seves funcions són: promoure, establir i aplicar mesures tècniques educatives i d'inserció social, laboral i familiar; coordinar-se amb els serveis socials bàsics, amb professionals i d'altres sistemes de benestar social, amb les entitats associatives i amb les que actuen en l'àmbit dels serveis especialitzats; proporcionar als infants i adolescents atesos tota la cobertura inherent a l'exercici de la guarda i l'educació, així com altres funcions establertes per l'ordenament jurídic vigent.

COM ENS SENTIM
A LA FEINA?

Què faig?

TASCA

COM i amb QUI ho faig?

POSICIÓ

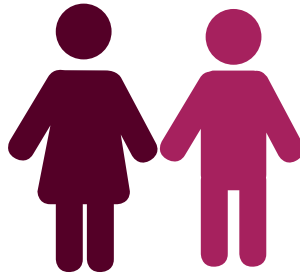
ON ho faig?

ORGANITZACIÓ

Fig1. Dimensions psicosocials de l'organització.

A partir de l'estudi realitzat des de Sepra, podem establir que el principal risc entre el col·lectiu d'ES, està associat a les exigències psicològiques a l'hora de realitzar l'activitat diària, en particular aquelles característiques associades a la tasca.

El col·lectiu d'ES té unes demandes psicològiques elevades relacionades amb el ritme de treball ràpid (87,39%) i/o elevada intensitat al llarg de tota la jornada laboral. Consideren, també, que tenen unes elevades exigències psicològiques quantitatives, relacionades amb processos cognitius, i derivades de la quantitat de treball, ja que tenen més feina de la que es pot fer en el temps assignat o temps disponible per a realitzar-la.

87,39% Ritme de treball
74,32% Exigències psicològiques emocionals
55,90% Exigències psicològiques quantitatives
58,08% Doble presència
39,99% Inseguretats condicions de treball

Fig2. Factors psicosocials de l'organització que són percebuts com a risc.

Sovint, la conseqüència és un allargament de la jornada laboral, una impossibilitat de portar la feina al dia o una acumulació de tasques. Tot i que pot tenir relació amb la distribució temporal irregular de les tasques, d'acord amb l'estudi i segons els ES, sembla existir més feina de la que es pot realitzar en el temps distribuït.

El possible origen de les exigències quantitatives (55,90%) té a veure principalment amb la falta de personal, el mesurament incorrecte dels temps o la mala planificació, tot i que aquestes exigències també poden estar relacionades amb la inadequació de les eines, els materials o els processos de treball (que obliga a fer més tasques per suplir les deficiències). Sovint aquesta dimensió depèn de la qualitat del lideratge com a dimensió, situada, d'acord amb l'estudi, en una zona intermèdia.

Els educadors i les educadores socials tenen unes altes exigències psicològiques emocionals (74,32%), ja que consideren que desenvolupen una feina en la qual han d'utilitzar sovint les seves capacitats d'empatia, és a dir, les seves capacitats per a entendre les situacions dels altres, comprendre les seves emocions i sentiments i, per tant, han de gestionar la transferència de sentiments en la situació emocional que es deriva de les relacions interpersonals que comporta la feina. Han de tractar de no involucrar-s'hi emocionalment i de no confondre els sentiments dels altres amb els propis.

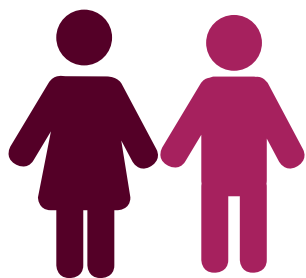
La majoria d'ES han de fer servir les seves habilitats professionals i les seves capacitats personals, al

mateix temps que deixen la seva vida privada al marge, fet que lliga en un altre risc associat: la deficient conciliació amb la vida familiar (58,08%). És compartida la percepció que tenen d'exigències importants en l'àmbit domèstic familiar (ser-ne responsable principal i ocupar-se de la major part de les tasques familiars i domèstiques) i la inexistència de quantitat de temps a disposició i de marge d'autonomia sobre l'ordenació del temps, fet que implica greus problemes de conciliació de les necessitats derivades de l'àmbit domesticofamiliar amb les de l'àmbit laboral.

Finalment, un altre risc d'entre els educadores i les educadores socials és la inseguretat laboral (39,99%). Aquest risc fa referència, per una banda, als sentiments d'inseguretat relacionats amb l'estabilitat de l'ocupació i les possibilitats d'ocupabilitat en el mercat laboral, i, per l'altra, amb possibles canvis en relació amb la mobilitat funcional i geogràfica, canvis en la jornada i horaris de treball, salari i carrera professional. Hi ha preocupació pel futur en relació amb els canvis no desitjats de les condicions de treball fonamentals.

Aquesta dimensió es relaciona amb les advertències de deteriorament de les condicions de treball especialment valuoses per a les persones treballadores. Aquestes es poden originar tant en la situació actual (per exemple, si l'assignació de jornada, tasques i plusos o complements salarials és arbitrària) com davant la possibilitat de canvis (per exemple, l'anunci d'una reestructuració empresarial, l'externalització d'un lloc de treball o servei, etc.); i encara més si hi ha pitjors condicions de treball en el context extern a l'organització o institució (al mateix sector, al territori, etc.).

93,67% Reconeixement
91,17% Confiança vertical
78,53% Possibilitats de desenvolupament
69,89% Justícia
69,10% Sentit del treball

Fig3. Factors psicosocials de l'organització que no són percebuts com a risc.

Entre altres condicions de treball que poden generar algun risc psicosocial entre ES, estan aquelles condicions associades a l'organització, ja que valoren positivament l'organització en què treballen, el respecte i el tracte just i respectuós que a la feina reben per part de la direcció. Valoren l'existència d'una gestió del personal amb capacitat de valorar l'esforç realitzat, de respectar les diverses opinions de les persones treballadores i de donar-hi, en definitiva, un reconeixement (93,67%).

Així mateix, els educadors i educadores socials de la mostra valoren molt positivament la confiança en la direcció de les seves organitzacions (91,17%), ja que perceben que elles i la direcció actuen de manera adequada o/i competent. Aquest factor, considerat de risc psicosocial, té una estreta relació amb el reconeixement esmentat anteriorment, ja que la confiança, anomenada vertical, no es pot donar sobre la base d'un tracte injust. Les dades favorables, assenyalen en general l'existència d'una direcció en les organitzacions on treballen en què es pot confiar, i on la informació que flueix des de la direcció cap a les persones treballadores és fiable. A més, mostraria que els treballadors i les treballadores poden expressar lliurement les seves opinions.

Una altra dimensió psicosocial percebuda com a favorable relacionada amb l'organització és la justícia percebuda (69,89%), que fa referència a la mesura en què les persones treballadores són tractades amb equitat a la feina, i té a veure amb la presa de decisions, la raonabilitat i l'ètica dels seus fonaments i les possibilitats reals de ser qüestionades.

Es considera un risc psicosocial en les organitzacions, les possibilitats de desenvolupament a la feina (78,53%) que els treballadors i les treballadores tenen dins les seves organitzacions. Arribat en aquest punt, aquest risc es converteix en una fortalesa, entre la mostra d'ES, doncs, aquests perceben l'existència d'oportunitats reals de desenvolupament dels coneixements, de les habilitats i de l'experiència de les persones treballadores i adquirir-ne de nous, donades les característiques de la tasca que desenvolupen: variada, poc repetitiva, estandarditzada o monòtona.

El darrer factor de risc psicosocial, potser un dels més importants, és el sentit del treball. No hi ha

salut laboral si no hi ha sentit en el que fem, en les nostres feines. Els educadors i les educadores socials consideren que és favorable el sentit del treball (69,10%), el seu contingut, el significat de les tasques per elles mateixes i la visualització de la seva contribució al servei final; en definitiva, visualitzen la seva contribució a cada tasca concreta dins del conjunt total de la feina que fan. El fet que vegin sentit a la feina significa poder relacionar-la amb altres valors i fites que els simplement instrumentals, amb la qual cosa s'afronten les dificultats d'una forma més positiva. Així mateix, podem afirmar que hi ha un elevat compromís i una elevada dedicació per part dels educadors i les educadores al contingut del treball i/o a la professió, veient-lo útil i important.

El sentit del treball facilita afrontar-ne les exigències, d'igual manera que el suport social facilita l'afrontament de l'estrès. En aquest article ens hem limitat a presentar els resultats d'aquells riscos psicosocials de l'entorn laboral d'ES que són percebuts com a tals i que poden minvar-ne la salut, així com aquells riscos que són percebuts com a favorables per ES, contribuint al seu benestar laboral i que es representen com a fortalesa per a les organitzacions. Malgrat això, en l'estudi que hem realitzat des de Sepra, també hem tingut en compte la dimensió de suport social dins l'organització, ja sigui del cap, dels companys així com del sentiment de grup, que se situen tímidament en una zona favorable. Aquestes dimensions que tenen una relació estreta amb la posició que ocupa la persona treballadora estan en relació també amb dimensions com la qualitat del lideratge, la claredat de rol i el conflicte de rol, les quals se situen en una zona intermèdia, que evidencia la necessitat de treballar aquests aspectes. Segurament els riscos als quals fan front els educadors i les educadores socials dificulten treballar aquestes dimensions que faciliten una vivència més saludable de l'estrès.

Finalment, i malgrat les dades presentades, és important atendre el perfil d'ES, ja que la percepció de totes les dimensions psicosocials esmentades es poden viure de manera diferent depenent del moment vital o de les seves responsabilitats familiars. ●

APROXIMACIÓ A LA SITUACIÓ PROFESSIONAL I LABORAL ALS DIFERENTS

CENTRES DE PROTECCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA A CATALUNYA

A finals del mes de juny i a iniciativa del Col·lectiu de Protecció a la Infància del CEESC, vam fer el llançament d'una enquesta als i les professionals que treballen a centres d'acollida o recursos residencials del sistema de protecció a la infància i l'adolescència, amb la finalitat de posar llum a la realitat viscuda en aquest àmbit i poder incidir en lluitar, reivindicar i canviar aquelles situacions que són millorables i que beneficien tant al col·lectiu de professionals com a la població que atenem, el centre de la nostra feina.

L'enquesta es va obrir el 27 de juny i es va tancar el passat dia 15 de setembre i hi van participar 703 persones. Amb el recull de totes les dades realitzarem l'Informe sobre la situació professional i laboral als diferents centres i recursos del sistema de protecció a la infància i l'adolescència a Catalunya, que farem públic el proper el dia 22 de novembre a les Jornades d'Infància i Educació Social.

Durant el Dia Internacional de l'Educació Social d'enguany, que va posar el punt de mira en la necessitat de generar estratègies i destinar recursos a construir una cultura de l'autocura, vam considerar interessant fer un avançament de les dades relatives a la salut de les educadores i els educadors socials que treballen en l'àmbit de la protecció a la infància i l'adolescència.

Us en presentem aquí algunes de les que considerem més destacades.

DADES PER POSAR-NOS EN CONTEXT:

Retrat de la professional tipus

Dona de 26 a 35 anys.

Té entre 1 i 3 anys d'experiència en recursos del sistema de protecció.

De les 703 persones participants, un 72% són dones, un 27% són homes i un 1% no s'identifica en cap dels dos grups. És la primera vegada que en una enquesta del CEESC parlem de gènere i no pas de sexe.

Segons el retrat robot de la professional en aquest àmbit, una de les primeres feines que tenim quan acabem el Grau en Educació Social és en l'àmbit de la protecció a la infància. Parlem, per tant, de professionals molt joves, amb poc rodatge laboral.

Tipus de centre

Dels 703 professionals que han respost l'enquesta, gairebé la meitat, un 45,23%, ens indiquen que treballen en un CRAE, seguit dels centres d'acollida, un 18,78%, i, en tercera posició, hi ha els centres de primera acollida per a menors d'edat estrangers no acompanyats, un 9,25% de professionals que hi treballen. En els centres d'emergència per a menors d'edat estrangers no acompanyats ens indiquen que hi treballen un 5,41%.

Pel que fa a la gestió dels centres, el 68,42% dels participants ens diuen que treballen en un centre concertat, i un 31,57% ho fa en un centre propi.

Compliment de les ràtios

Dels professionals que treballen en centres propis, un 50,45% perceben que sí que es compleix la ràtio, mentre que un 37,84% ens diu que no i un 11,72% no ho sap. Si comparem la dada amb els centres concertats, un 60,08% dels professionals perceben que es compleix la ràtio, un 28,90% que no i un 11,02% no ho sap. Cap dels dos tipus de centres compleixen el 100% de la ràtio. El fet que no hi hagi prou treballadors en els serveis provoca que tinguin un elevat ritme de feina i que, entre d'altres coses, hi hagi baixes laborals per depressió, ansietat o estrès.

DADES SOBRE SALUT

Baixes laborals

El 57,61% dels enquestats ens han dit que han estat de baixa en algun moment. Si mirem per tipologia de centre, no hi ha gaire diferència entre centres propis i concertats.

El 61,87% de professionals ens indiquen que al centre on treballen actualment hi ha professionals en situació de baixa. L'11,03% de les respostes ens indiquen que més de la meitat de l'equip educatiu està de baixa.

Segons l'OMS, l'ansietat i la depressió seran la primera causa de baixa laboral a Espanya l'any 2020. Segons els resultats de la nostra enquesta, el primer motiu de les baixes per a educadores i educadors socials d'aquest àmbit ja és l'estrès, la depressió i l'ansietat, amb un 22,96%. El segon, amb el 22,69%, és per malaltia comuna. Destaquem, també, que el 12,45% de persones ens indiquen que han estat de baixa per agressió en el lloc de treball.

La durada mitjana de les baixes és d'entre 3 i 4 mesos, en un 25,81%

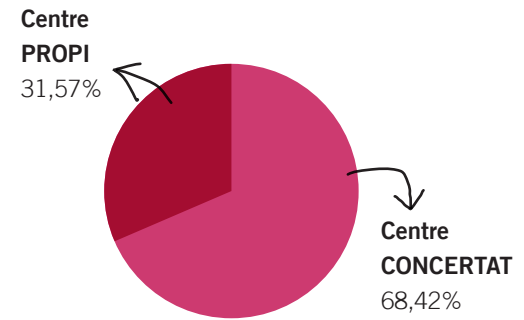
Avaluació de riscos psicosocials als centres

El 68,47% de professionals ens indiquen que no se'ls n'ha fet mai cap.

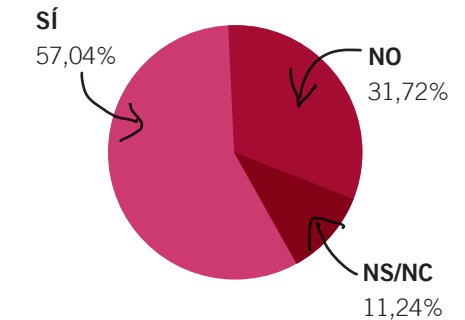
Destaquem que tant en centres propis com concertats més de la meitat dels treballadors ens diuen que no se'ls ha fet mai l'avaluació. Podria ser, però, que en el moment de començar a treballar en aquest servei, l'avaluació ja s'hagués fet. Recordem que la normativa i els reglaments sobre riscos laborals i de serveis de prevenció reconeixen l'obligatorietat de les empreses i administracions d'intervenir davant de factors de riscos psicosocials.

Per acabar, veiem que el 51% dels professionals ens indiquen que sí que s'apliquen mesures correctores del risc, mentre que el 48,90% ens indica que no. Cal tenir en compte que la normativa sobre riscos laborals obliga les empreses a aplicar les mesures correctores pertinents. ●

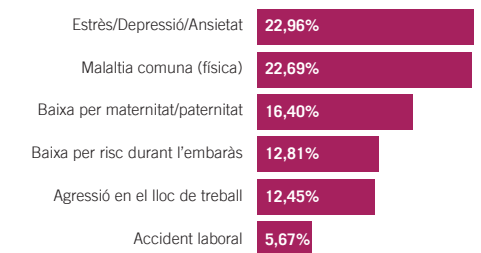
Gestió dels centres

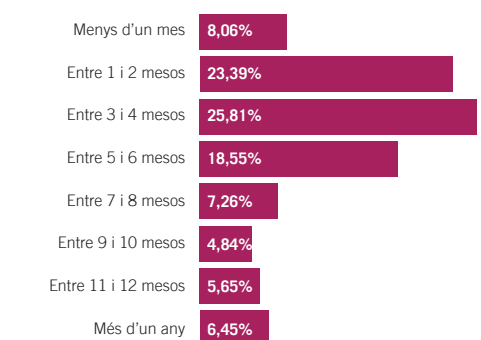
Es compleixen les ràtios?

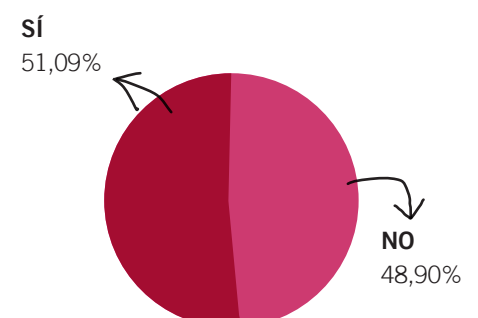
Motiu de les baixes

Durada mitjana de les baixes

S'hi apliquen mesures correctores?

GALERIA FOTOGRÀFICA DEL #DIAES 2019

La Nau Bostik ens acull en un espai magnífic.

Programa d'actes del #DiaES.

Participació del públic a l'acte inaugural.

La presidenta, Maria Rosa Monreal, en directe a Els Matins de Tv3.

Presentació de l'informe de SePrA: "Com ens sentim les educadores i els educadors socials a la feina?"

Presentació de l'informe inicial sobre la situació professional i laboral als centres del sistema de protecció a la infància, del CEESC.

Taller: El moviment com a via d'expressió de les emocions.

Taller: Resilients, de la dificultat a l'oportunitat.

Taller: Tenir cura de qui cuida..

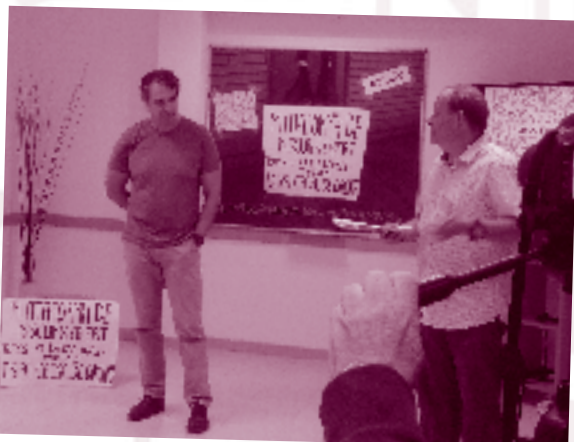
Taller: Dir, fer i estar: la màgia de la comunicació.

Dinar de germanor.

Foto de família de l'alumnat premiat.

#DiaES a Girona. Àgora, digues la teva!

#DiaES a Lleida. Taller de Soundpainting amb Arnau Millà

DEFENSA

DE LA PROFESSIÓ

4 ACCIONS QUE HEM FET DES DEL CEESC

1 Pel que fa a la reunió de la mesa mixta del Comitè d'Intercentres del Departament de Justícia

L'1 d'agost ens vam posar en contacte amb el Departament de Justícia, en relació amb la darrera reunió de la mesa mixta del Comitè d'Intercentres del Departament de Justícia, celebrada el passat 19 de juliol de 2019, en la qual, entre altres temes, es va parlar de la proposta d'introduir als centres educatius de Justícia Juvenil la figura de l'integrador/a social, donada la incapacitat per trobar professionals de l'educació social per fer substitucions temporals.

Segons les informacions rebudes, la incorporació dels professionals de la integració social -categoria C- seria de caràcter temporal, amb funcions diferents a les de l'educador/a social.

Des del CEESC hem expressat el nostre malestar davant d'aquesta decisió i, més àmpliament, de la gestió de personal que s'està fent al Departament. Segons les notícies que tenim, el Departament no ha definit quines serien les tasques, funcions i ràtios d'aquests professionals però, en qualsevol cas, els integradors socials no poden substituir de cap manera els professionals de l'educació social, ja que

les funcions i les tasques que realitzen no són les mateixes.

El problema no és la manca de professionals de l'educació social sinó la de gestió econòmica i de personal que fa el Govern de la Generalitat.

Hem sol·licitat una rectificació per part del Departament de Justícia per tal que no incorpori noves figures professionals per substituir els professionals de l'educació social als centres educatius de justícia juvenil. També els hem sol·licitat que abans d'incorporar noves figures professionals que desenvolupen o ajuden en la tasca socioeducativa dels professionals de l'educació social, se'ns convoqui per tal de donar la nostra opinió, ja que som els agents encarregats de l'ordenació de l'exercici de la professió, vetllem per la dignitat dels professionals i pel respecte dels drets de la ciutadania i tenim la funció de proposar a l'Administració l'adopció de mesures en relació amb l'ordenació i la regulació de l'accés i l'exercici de la professió.

2 Pel que fa al Conveni d'Acció Social amb Infants, Joves, Famílies i d'altres en situació de risc social

Com ja sabeu, la negociació d'aquest conveni està bloquejada des de fa uns mesos i per tal de sol·licitar-ne la represa ens hem posat en contacte amb les parts implicades: La Confederació, CCOO i UGT.

En la comunicació que els hi vam fer arribar recordàvem la importància d'activar les converses per tal d'aconseguir un nou conveni que reconegui la tasca que fan els professionals de l'acció social que, en moltes ocasions, es desenvolupa en

situacions precàries i de col·lapse. Recordàvem que la intervenció d'aquests professionals i el servei que presten a la societat és primordial, ja que treballen per a tota la ciutadania i especialment amb aquella que es troba en situació de risc social.

Creiem que és urgent desbloquejar-ne la negociació per tal de no alterar ni perjudicar, encara més, la tasca que duen a terme els professionals de l'acció social.

3

Pel que fa a la convocatòria per articular una unitat d'acció en la defensa del sector social i d'atenció a les persones de Catalunya

El passat 23 de juliol vam participar en la reunió convocada per La Confederació per tal d'articular una unitat d'acció en defensa del sector social i d'atenció a les persones. En aquesta trobada vam ser convidades les entitats que vam treballar el *Codi de Bones Pràctiques de Contractació Pública de Serveis a les Persones*.

Tot i les especificitats de cada entitat i les diferències que podem tenir, hi ha una enorme coincidència en valorar que ens trobem en un context d'alta complexitat, amb un sector social i d'atenció a les persones abandonat per part de les administracions públiques competents, i amb una inacció per part del Govern de la Generalitat de Catalunya que posa en risc els drets socials, la qualitat de l'atenció a les persones i la sostenibilitat dels serveis públics. L'objectiu d'aquesta trobada era la de construir una unitat d'acció per incidir social i políticament al voltant de:

- Reconeixement del sector social, al costat de salut i educació.
- Infrafinançament crònic del sector social i d'atenció a les persones: pla de recuperació i actualització de tarifes i mòduls.
- Defensa de la tasca professional i millora de les condicions laborals.
- Major inversió en polítiques socials.
- Desplegament urgent de les lleis socials (RGC, habitatge social, etc.).
- La finalitat d'aquesta primera trobada és compartir visions i construir una estratègia transversal d'unitat d'acció i definir els propers passos.

Us anirem informant del resultat de les feines que vagi desenvolupant aquest grup.

4

Pel que fa a les convocatòries de treball i licitacions de serveis

Al llarg del segon i part del tercer trimestre hem presentat 14 recursos de reposició, 3 a licitacions de serveis i 11 a convocatòries de treball.

Licitacions

- Ajuntament de Barcelona.
- Ajuntament de Collbató.
- Ajuntament de Tortosa.

Convocatòries

- Ajuntament de Cabrera de Mar.
- Ajuntament de Collbató.
- Ajuntament de Palau-Solità i Plegamans.
- Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Ajuntament de Santa Eulàlia de Ronçana.
- Ajuntament de Torrelles de Llobregat.
- Ajuntament de Vacarisses.
- Ajuntament de Valls.
- Consell Comarcal del Vallès Occidental.
- Consorci de la Garrotxa.
- Mancomunitat de la Vall del Tenes.

Dels 14 recursos presentats, hem rebut 5 respostes afirmatives.

També ens hem posat en contacte amb tres entitats (Save The Children, Fundació Marianao, Entitat Privada CRAE Casa Solaz), per tal de recordar-los el que indica la Cartera de Serveis Socials en relació amb la ràtio i els professionals que han de constar el servei que gestionen i el conveni col·lectiu d'aplicació.

Així mateix, el 19 de juny de 2019, vam poder llegir un anunci publicat al DOGC per l'Ajuntament de Sant Fruitós de Bages on s'informava de l'acceptació d'un recurs de reposició que el CEESC va interposar-hi al juny del 2018, en relació amb el procés selectiu per proveir un lloc de treball de tècnic/a mig educador/a social. ●

AL CEESC ENS HEM PRONUNCIAT

Posicionaments, adhesions i comunicats

SETEMBRE 2019

PDA Bullying

El CEESC ens hem adherit a PDA BULLYING donant suport al seu *Codi de Bones Pràctiques* que recull els indicadors imprescindibles per a l'abordatge integral de l'assetjament entre iguals tant per l'àmbit educatiu, formal i no formal, com per l'abordatge des de la perspectiva comunitària.

OCTUBRE 2019

Davant la sentència del Procés. Una crida a la llibertat com a espai de consens

Com a resposta a la sentència del "procés", més de 500 entitats i organitzacions de la societat civil hem signat un manifest de rebuig a la sentència on es denuncien les "conseqüències greus que aquesta té sobre els drets polítics de la ciutadania i els drets de manifestació, d'expressió, de lliure associació i de dissidència política, suposant un retrocés per a la qualitat democràtica de la nostra societat". ●

DECLARAT DESERT EL IV CONCURS DE CONTES. CONEIX ELS TEUS DRETS

El passat mes d'abril, la delegació del CEESC a les comarques gironines va convocar la quarta edició del **Concurs de contes i relats curts per educar en valors**, amb la finalitat de recollir-los en una publicació il·lustrada que es convertirà en eina pedagògica per al desenvolupament d'activitats amb nens i nenes.

En aquesta edició, però, la Junta delegada del CEESC a Girona ha decidit declarar desert el

Concurs atesa la poca participació i, per tant, no realitzar l'acte públic d'entrega de premis tal com marcaven les bases.

Malgrat tot, els contes presentats seran publicats al blog Educador@s de Girona.

Podeu consultar els contes seleccionats de les tres edicions anteriors a la web del CEESC. ●

DONEM VEU ALS COL·LECTIUS

EN MEMÒRIA I RECORD D'EN DAVID BERNAL

Concha Zapata, membre del Col·lectiu professional d'Educació Social i Escola.

Em demanen si puc fer un petit escrit sobre com era en David, per tal de retre-li homenatge des del CEESC. La veritat és que no sé si sabré fer justícia i no sé si altres persones estaran d'acord amb la meua mirada...

Vaig tenir el plaer i la fortuna de trobar-me amb ell fa molts anys per motius de feina i vam compartir un petit temps com a companys i tota la resta com a amics. En aquell curt període, vaig poder aprendre algunes coses que m'han servit al llarg de la meua tasca com a educadora social i les mantinc molt presents.

M'agradaria destacar alguns trets i valors d'en David que, entesos com ell els entenia, el feien un ésser especial i únic.

En David era honest cap a ell i les persones que l'envoltaven, la qual cosa moltes vegades sorprenia i despistava ja que expressava les seves idees i els seus punts de vista des d'un profund convenciment, encara que no coincidís amb la majoria. Sempre s'expressava amb gran respecte vers els altres i una enorme predisposició al diàleg... li encantava dialogar i escoltar. Segur que tothom que hagi compartit estones amb ell sap de què parlo. Ho sabem molt bé el grup d'educadors que hem estat treballant per la figura de l'educadora i l'educador dins de les escoles. Transmetia entusiasme, ganes, desig... i encomanava a tothom les ganes de seguir treballant; era el combustible que ens posava dempeus. Hem quedat molt tristes i desemparades sense ell, però ha deixat la seva essència que serà molt valuosa per a continuar... Quina sort haver-lo tingut!

Mai defallia, mai li faltaven ganes i, si queia, perquè queia sovint, s'aixecava encara amb més ganes i empena.

Aquesta tenacitat i aquesta força anaven acompanyades d'una qualitat inherent -que també qualsevol que l'hagi conegut sabrà de què parlo- i és la creativitat. Era creatiu i espontani, ràpid d'idees que rajaven i sorprenien els joves amb què treballava i, en general, als que l'envoltaven. També s'ha de dir (disculpa'm David, però he ser honesta amb tu) que a ell l'envoltava el caos i el desordre, amb llibretes plenes de papers desorganitzats i el cap ple d'idees genials per donar-hi forma. Era un "savi despistat".

No sé jo què tenia, que enganxava des del cor, des d'una part que només algunes persones tenen, perquè una vegada entraves a formar part del seu món, ja no en podies sortir...

Quan parlem sobre ell amb les persones que el vam gaudir, surten valors i qualitats humanes com amistat, justícia, compassió, sinceritat...

Potser el que tenia era aquest gran cor on hi cabia tot i tothom, i segur que allà on estigui el tindrà bategant de nou i lluitant i dialogant per fer un món més just.

Estimat David, sempre estaràs en el cor dels que hem tingut la sort de compartir-te! ●

ENTREVISTEM DOS MEMBRES DEL PROJECTE SÈNIORS

Sèniors és un projecte impulsat pel Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya i dut a terme per col·legiades i col·legiats de més de 60 anys.

Els membres que formen part del grup de SÈNIORS tenen una llarga i reconeguda experiència com a educadors i educadores socials i el seu recorregut professional els ha convertit, d'una banda, en història viva de l'Educació Social i, de l'altra, en especialistes amb una contrastada experiència en diversos camps de l'acció social.

SÈNIORS treballa per, entre altres coses, establir una xarxa professional d'ajuda i suport a estudiants d'Educació Social; generar espais de reflexió i diàleg entre el passat i el present de la professió i per debatre sobre temes i problemàtiques actuals.

Per conèixer el projecte de més a prop, entrevistem dos dels seus protagonistes, la **Mercè Òdena** (MO), especialista en suport sociosanitari de grans discapacitats i **Juanje Guerrero** (JG), especialitzat en treball comunitari.

Després de set anys de vida del projecte Sèniors, com el definiríeu ara?

(MO): El grup de SÈNIORS hem tingut la sort -gràcies a la iniciativa del CEESC- de compartir

un espai amb educadors a qui no coneixíem personalment, però que havien treballat a la mateixa època que nosaltres i fer unes trobades per parlar de les nostres pràctiques i fer debats i aportacions de temes d'interès.

Vàrem començar fent un treball "intern". Dintre del mateix grup parlàvem de temes que cadascú proposava. Ara fem assessorament i divulgació. També participem a la Intercol·legial de Sèniors de Catalunya.

Avui dia som un col·lectiu de professionals que, en acabar la vida laboral, segueix interessat a participar amb la seva comunitat.

(JG): Després de set anys, crec que el projecte SÈNIORS es va consolidant, no en nombre de participants, però sí en qualitat i en la confiança que s'ha generat entre el membres que conformem el grup.

Tots dos participeu a SÈNIORS des dels inicis. Què us aporta la proposta perquè encara vingueu mensualment a les reunions?

(MO): Som un grup estable i, encara que no gaire nombrós, és molt satisfactori per mi.

Em vaig formar els anys 70. Els nostres referents

És bo seguir compartint amb als companys les experiències professionals i reflexions de l'actualitat

eren les escoles d'educadors de França. Amb els anys, la professió és sòlida i reconeguda. Participar des dels inicis del grup de SÈNIORS em recorda aquells anys en què un grup de persones, amb molta il·lusió, obriem camí quan tot estava per fer. Aquesta nova etapa dels primers sèniors de l'Escola d'Educadors em porta bons records i també pensar que sempre s'hi pot aportar alguna cosa.

Els inicis són lents però, amb tota seguretat, el grup de SÈNIORS serà nombrós i expert. L'educador/a necessita fer anàlisis i reflexions constants i fer-ho amb d'altres.

Així, després d'una etapa de formació i una altra de feina compartida, també és bo seguir compartint amb als companys les experiències professionals i reflexions de l'actualitat.

Vivim una època molt complexa, tant amb les petites coses com a escala més global; compartir-ho mensualment repercuteix en nosaltres i crec que també en les noves generacions.

(JG): L'assistència mensual a les reunions és un moment de trobada amb els altres components de grup i de reflexió sobre els diferents temes tractats, de mantenir viu l'esperit educatiu que hem portat durant la vida professional i que encara portem a dins, d'intercanvi de visions sobre els diferents temes que es posen sobre la taula i un llarg etcètera.

Quines han estat les accions/ activitats de SÈNIORS que considereu més rellevants? I la vostra millor experiència?

(MO): Les xerrades als col·legis i a les universitats i l'assessorament a joves educadors van ser molt interessants. Però jo destacaria el debat entorn al tema dels errors professionals. Va ser molt ric compartir els records i les experiències. Cadascú va fer memòria i va triar un error per exposar al grup. Tots som d'àmbits diferents. Recordo treballar-hi tot un any i com a cloenda varem pensar en fer una representació teatral. El grup de teatre "Art&Coop" ho va fer molt bé i va ser una nova manera d'exposar els debats que vàrem tenir i fer-ho conèixer a altres.

Una de les millors experiències va ser la lectura del llibre "Solo pido un poco de belleza" del periodista **Bru Rovira**. I compartir amb ell les reflexions i opinions del grup i amb els assistents a la Càpsula del mes d'abril, va ser molt enriquidor.

Fer intercanvis amb altres professions properes a la nostra i d'altres més allunyades és una bona fórmula perquè l'educador estigui en revisió constant de la seva pràctica i dels seus referents.

(JG): Les accions que jo destacaria en el temps que portem com a grup serien:

- Les xerrades que hem fet als diferents grups que han demanat la nostra col·laboració (grups d'alumnes d'Educació Social).
- Entrevistes personals amb alumnes que volien fer treballs de recerca o de diferents temes d'Educació Social.
- Xerrades a les universitats sobre la nostra trajectòria educativa i com veiem o quin és el nostre punt de vista sobre l'Educació Social.
- Xerrades a escoles de secundària sobre quina és o ha estat la nostra tasca educativa en els diferents camps: medi obert, centres, escoles, presons, relacions amb les entitats, etc.
- L'organització d'actes propis, com ha estat la teatralització i posada en escena -en col·laboració amb un grup de teatre- sobre un tema treballat durant temps en les reunions mensuals del grup.
- La Càpsula que hem fet amb l'autor d'un llibre que hem estat treballant durant un temps en el grup i que va ser "la cirereta del pastís" al nostre treball de reflexió sobre el tema que l'autor tractava: donar veu a un grup de persones reals, anònimes i marginals que comparteixen amistat, aventures i que només demanen "un poco de belleza".

La meva millor experiència durant aquest període de temps en què ens hem estat reunint, ha estat la confiança que s'ha generat en el grup i les ganes que tots i totes tenim que la nostra professió d'educadors sigui reconeguda i viscuda com li pertoca i com nosaltres l'hem viscut al llarg de la nostra vida laboral.

Com visibilitzeu el projecte en el futur i dins el CEESC?

(MO): En el futur s'haurien d'ampliar tant el grup com els objectius. Ja ho anirem parlant a les properes reunions, però segur que serà bo seguir amb les línies actuals i a poc a poc incorporar-hi novetats. Es difícil definir-ho ara.

(JG): El futur del projecte de SÈNIORS el veig amb il·lusió i esperança i tinc la "corazonada" que s'anirà consolidant a mesura que es vagin integrant al grup nous membres que de segur vindran. ●

DISCURS ÈTIC

I PRÀCTICA PROFESSIONAL

L'ÈTICA COM A ANTÍDOT (I)

El passat 25 de setembre, el CEESC vam organitzar conjuntament amb DIXIT Girona una conferència debat que, amb el títol “L'Ètica com a antídot. Abordem situacions abans que apareguin els conflictes”, volia contribuir a incorporar una mirada ètica en els debats professionals.

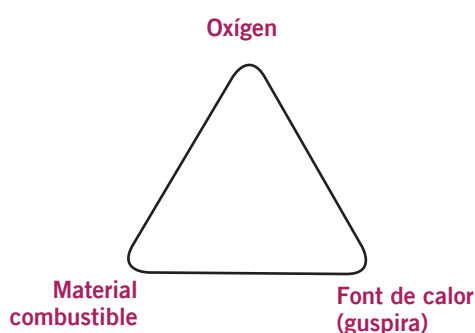
L'objectiu de l'activitat era reflexionar conjuntament sobre aspectes tècnics i ètics en qualsevol dels àmbits d'intervenció que poden ajudar a prendre decisions als professionals de l'àmbit d'afers socials.

La conferència va anar càrrec de **Joan Dueñas**, educador social, membre del Comitè d'Ètica del CEESC i autor del llibre *Blanques juguen i guanyen* (2018), una reflexió sobre els deures i les responsabilitats dels professionals.

En aquest número del *Full Informatiu* us oferim la primera entrega d'un total de tres que volen resumir l'excel·lent conferència d'en **Joan Dueñas**.

Parlem de l'ètica com antídote per referir-nos a com podem evitar els conflictes i no reduir la tasca socioeducativa a un continu apagafocs. Aquesta missió, la d'apagafocs, s'ha atribuït als educadors i educadores d'una manera recurrent. Des d'una perspectiva ètica, podem prevenir aquests "focs", aquests "incendis" que malmeten la relació interpersonal entre els professionals i les persones ateses.

I si parlem de focs i d'incendis, podem tenir al cap el model del triangle del foc. Això és un triangle que representa els tres elements necessaris perquè es produeixi la combustió:

Cada un dels vèrtexs d'aquest triangle conté un d'aquests elements i tots tres són necessaris perquè un combustible comenci a cremar. Per aquest motiu aquesta figura del triangle del foc és de gran utilitat per explicar com podem apagar un foc o evitar-lo: eliminant un dels vèrtexs del triangle.

Les condicions perquè es doni un incendi són:

- **Oxigen:** transferit al tema que a nosaltres ens ocupa, seria el clima, l'ambient, el *setting*, és a dir, l'entorn, el marc en què es dona la relació socioeducativa.
- **Material combustible:** serien els temes tractats, les emocions, la pròpia relació que establim amb la persona atesa, el tracte, els terminis, els protocols institucionals...
- **Font de calor:** quan es donen les condicions adients (oxigen i material combustible) qualsevol cosa pot esdevenir una guspira que provoqui un incendi, un fet inesperat, una mala notícia, una paraula, un gest...

Per tant, hem de tenir cura de neutralitzar un d'aquests tres elements perquè no es produeixi el temut incendi.

Com neutralitzem el primer supòsit? Com no donem oxigen al foc?

L'oxigen és l'element que fa referència a l'entorn creat, al clima, a les condicions que es donen en la trobada interpersonal.

Un aspecte important en la trobada amb la persona atesa és la **comunicació**. Cal que la persona ens entengui i nosaltres siguem tan clars com sigui possible pel que fa als objectius, la metodologia que farem servir i les expectatives que puguem suscitar.

Per fer-ho, el primer que hauríem de tenir en compte és el llenguatge utilitzat. Les paraules que sovint utilitzem en el nostre llenguatge professional gairebé sempre parteixen de fonts jurídiques, acadèmiques o polítiques i estan molt lluny del nostre llenguatge quotidià. Nosaltres parlem d'*estratègies educatives, d'inclusió social, de plans de millora...* Des del punt de vista del compromís amb l'altre, és un llenguatge asèptic que, moltes vegades, contribueix a crear un mur entre el professional i la persona atesa; crea desconfiances i no ajuda a construir el clima suficient per poder intervenir amb l'autoritat que dona la confiança i la credibilitat. Si volem iniciar una relació amb la persona que tenim al costat, no li direm que *dissenyarem una metodologia d'intervenció per establir una relació socioeducativa* o que *farem un diagnòstic social per detectar els factors de risc d'exclusió per desenvolupar estratègies d'inclusió a la nostra vida*. Més aviat el que li direm és que ens importa i que, junts, podrem construir quelcom nou a partir d'una relació de confiança. Aquest podria ser un bon començament per encetar una relació socioeducativa (preocupació per l'altre, confiança mútua i col·laboració).

Les paraules condicionen la nostra intervenció i, en el cas de la relació educativa, és a dir d'una relació interpersonal, hem de fer servir paraules que ens comprometin personalment i èticament i deixar de banda aquells tecnicismes asèptics que separen la nostra realitat professional de la realitat vital de les persones que atensem.

Un altre aspecte important per no donar oxigen al foc és **evitar les defenses, els judicis i els prejudicis**. Sovint oblidem que igual que nosaltres *diagnostiquem* les persones ateses, elles també *diagnostiquen* a nosaltres; tindran en compte si els escoltem, si som respectuosos, si es poden refiar de nosaltres o si, en canvi, no tenim ni idea i ens poden prendre el pèl com vulguin...

Només si la persona que atenem percep que per part nostra hi ha un interès en ella com a persona, podrà mostrar una certa disponibilitat d'escolta, de receptivitat i, a partir d'aquí, potser, podrem col·laborar-hi. Però això serà impossible sense una implicació mútua. Perquè transmetem allò que pensem i no allò que diem; podem ser molt cordials en les paraules, exquisits en les formes, però si no creiem en les possibilitats de canvi de la persona o persones que tenim al davant, el que transmetrem és que tot l'esforç, tant el nostre com el seu, serà inútil. Per tant, què podem fer nosaltres per crear un clima que, malgrat sigui càlid, no afavoreixi la combustió?

Primer, fer una proposta explícita de relació que cerqui la col·laboració: què pensen vostès, què podem fer, què és millor per al seu fill...

Però aquesta proposta explícita ha de ser congruent amb una proposta implícita. Perquè transmetem allò que pensem i no allò que diem. Llavors hem de preguntar-nos quin és el nostre pensament respecte del treball amb les persones que venen als nostres serveis. Creiem realment en les seves capacitats de creixement i transformació? Creiem que hi ha situacions d'estancament, i no estructurals, en què els professionals podem col·laborar a construir experiències alternatives que facilitin el creixement de les persones ateses i dels seus fills?

Aquest plantejament ens porta a una nova reflexió: quines són les nostres premisses? En quina mesura aquestes premisses determinen la nostra manera de treballar? I en quina mesura formen part d'allò que construïm amb la persona atesa?

Un altre aspecte que dona oxigen al foc és la **por**. Però, a què tenim por? Sovint tenim por a causa de les nostres inseguretats, a la pressió institucional, al nostre fracàs, també la por al desordre, al caos. Ens cuidem molt de no remoure massa les coses, de deixar-les com estan. De no alterar els plans ni les expectatives. Preferim que tot segueixi l'ordre natural (un ordre que és a cops incompatible amb

els processos de les persones que atenem), volem que estigui tot tant parcel·lat com sigui possible (cadascú té el seu lloc: el professional, la persona atesa i els altres serveis); a vegades, ens fa por tocar els cors (el dels altres i el nostre), ens fa por parlar d'emocions, no sigui cas que tot se'ns ensorri i, fins i tot, alguns cops, treballem condicionats per la por a les persones ateses.

Treballar amb por genera situacions que afavoreixen allò que precisament temem. Per por deixem de fer intervencions o les posposem indefinidament fins a trobar el moment idoni, un moment que no arriba mai. Per por transmetem un missatge poc clar que comporta confusions i desorientació a les persones i, fins i tot, a altres professionals i, per por, situem en els altres les nostres pròpies dificultats.

La por també ens fa "disfressar-nos" de professionals deixant a la porta del despatx la nostra persona; convertint-nos en psicòleg o en educador social, marquem distància i infravalorem tots els recursos que tenim com a persones: la nostra capacitat d'humor, d'estimar, la nostra capacitat de tendresa, de joc. Si no som capaços d'utilitzar totes les nostres possibilitats, com podrem encoratjar les persones que atenem a utilitzar les seves pròpies?

Hem d'abandonar el paradigma derrotista i aferrar-nos a un paradigma possibilista. Hem de deixar de concentrar-nos en els problemes o les dificultats i reconèixer i posar èmfasi en allò que funciona. Hem constatat que les persones que atenem tenen més capacitats de les que han fet servir fins ara; tenen, per tant, possibilitats de creixement, sovint tenen desig de canvi... i nosaltres, els professionals, també tenim més capacitats i recursos dels que fem servir. ●

En el proper Full continuarem amb el segon vèrtex del triangle de foc...

PLA D'ACCIÓ TERRITORIAL DEL CEESC

Míriem Solsona, educadora social. Col·legiada 7692.

Presidenta de la Junta delegada del CEESC a Lleida.

Com segurament sabreu, des dels inicis el nostre Col·legi està format per delegacions territorials a Girona, Lleida i Tarragona i d'ençà 2011 tenim també a Tortosa la seu de Terres de l'Ebre.

En la història del CEESC les "delegacions" (aquest terme ha portat molt debat però no hem trobat encara una altra manera d'anomenar-les; s'accepten suggeriments) han estat i continuen sent una part essencial, valuosa i imprescindible de la nostra organització. La participació dels territoris aporta una riquesa i diversitat sense les quals ens faltaria una visió completa i íntegra de les diferents realitats al nostre país i el nostre Col·legi no tindria raó d'ésser.

Les juntes delegades són el motor d'aquestes delegacions territorials. Les persones que en formen part gestionen, promouen i engeguen projectes i activitats que es van posant en marxa amb el suport de l'equip tècnic. Incentiven, motiven i convoquen persones de la professió i d'altres que hi són properes o que s'hi atansen atretes per les propostes interessants i engrescadores.

S'hi generen sovint contextos que serien impensables sense la implicació d'aquestes persones que coneixen bé el territori, els seus agents, s'hi belluguen i van teixint les xarxes de contactes i complicitats que fan possibles aquests nous marcs de relació. És una tasca complexa i costosa, suposa molts esforços, dedicació i un alt nivell de compromís amb la professió i amb el territori.

El lideratge territorial suposa una sèrie d'entrebancs afegits com per exemple el fet que hi hagi un nombre més baix de persones col·legiades (per tant es parteix d'un menor nombre de potencial participació) i/o la percepció d'una certa sensació de distància i aïllament que poden ser força descoratjadors.

Les juntes delegades estan formades per les següents persones:

Camp de Tarragona: Ester Ibáñez, Núria Torres, Isabel Vallés, Paulo Outeiral, Jordi Martínez i Ma Fontcalda Ubalde.

Girona: Pep Plana i Farré, Meritxell Raurich, Clara Martínez Masó, Assumpció Costals, Jordi Iglesias i Rubèn Fornós.

Lleida: Míriem Solsona i Esteve Ollé.

Terres de l'Ebre: Núria Palau, Noèlia Redó, Inés Solé, Carme Franch, Helena Homedes, Laura Aubeso i Toni Polo.

L'actual Junta de Govern conscient d'aquesta realitat es va proposar, com una de les accions prioritàries en el full de ruta d'aquest mandat, parer un esment especial i suport a l'aplegament territorial. En el Pla de treball 2019 es concreta en la línia de defensa professional de les col·legiades i col·legiats amb la incorporació de dues accions específiques: que són el *Disseny d'un pla estratègic de coordinació territorial* i el *Disseny de compromisos operatius bàsics de les juntes delegades* per tal de:

1. Generar **proximitat** i sintonia entre la Junta, l'equip tècnic i les diferents juntes territorials.
2. Connectar i forjar nous lligams entre les **línies de treball comunes** i compartides als territoris tenint en consideració les característiques i diferències entre els diferents equips.
3. Mantenir i donar suport a l'**autonomia i autogestió** dels diferents territoris.
4. Donar suport a la creació de xarxes territorials potents i ben connectades en la diversitat dels agents i el context territorial.

5. Incorporar la riquesa de la mirada territorial al Pla de treball anual del CEESC.

Hem iniciat un procés de treball a nivell de la Junta de Govern i de totes les juntes delegades per avançar cap a la redacció participada d'uns documents que ens ajudin a consolidar maneres de fer consensuades. Vam començar amb una enquesta a totes les persones membres de Junta de Govern i de juntes delegades que va servir per preparar un debat sobre qüestions concretes en relació amb el factor territorial.

El divendres 10 de maig d'enguany ens vam trobar per primera vegada les persones membres de les juntes delegades acompanyades de la persona referent de l'equip tècnic (11 persones) per tal de treballar juntes i construir propostes per donar resposta a les nostres necessitats. La reunió es va celebrar a Tarragona. Cada grup promotor va presentar els seus escenaris, conjuntures i especificitats; seguidament vam abordar temes de gestió interna, de relació amb la Junta, de representació, de presa de decisions, de la comunicació inter i intraterritorial i es van evidenciar realitats i necessitats comunes. Per fer més visibles aquests singularitats, es va acordar que a cada *Full Informatiu* hi hagués, com a mínim, un article que expliqués una mica la situació de les delegacions. Aquest és, doncs, el primer i esperem que s'hi sumin molts més.

Ens vam emplaçar a Lleida al mes d'octubre per continuar aprofundint aquest debat tan engrescador i necessari per tenir cura i compte d'una part tan important del nostre Col·legi. ●

BIBLIOTEQUES QUE EDUQUEN, EDUCADORES A LES BIBLIOTEQUES

Arran de la Càpsula que vam organitzar conjuntament amb la Fundació Biblioteca Social el passat 19 de juny, hem volgut entrevistar tres professionals de llarga trajectòria que hi van participar per saber una mica més sobre la seva opinió a l'entorn del binomi Biblioteques/ Educació Social o el paper de les educadores i els educadors socials en un dels espais culturals, segurament més propers al territori i accessibles i populars per a la comunitat. Ja hi ha casos reals a Catalunya i arreu de l'Estat espanyol on "l'espècie" està introduïda... però encara tenim molta feina a fer.

Parlem amb **Juanjo Arranz** (JA), director de Programes del Consorci de Biblioteques de Barcelona, **Virginia Cierco** (VC), directora de la Biblioteca del Bon Pastor de Barcelona i **Isaac Barrachina** (IB), director de la Biblioteca Sabadell Nord.

La biblioteca és una eina bàsica de lluita contra la desigualtat cultural, des d'on es construeix també la cohesió social.

De tots els nous perfils professionals que s'estan reclamant des de les biblioteques, el de l'educador/a social hauria de ser el primer a incorporar-se?

JA: Les biblioteques de l'actualitat fa temps que treballen en un escenari diferent a aquell que només reclamava professionals de la informació. Fa temps que en l'entorn bibliotecari tenim, per citar alguns exemples, gestors culturals i experts

Ha de ser la biblioteca la que s'ha d'adaptar a les necessitats de la comunitat i de l'entorn i no a la inversa.

tecnològics o personal que ja hi treballava format en aquestes disciplines. Si parlem de biblioteques ubicades en entorns urbans, sí que l'educador/a social es un dels primers perfils que s'hauria d'incorporar als equips. El nou paradigma professional, que parla sovint de la biblioteca social, requereix d'aquesta aportació professional per tal de desenvolupar-hi projectes i serveis que contribueixin de forma clara a dissenyar aquest centre cultural de proximitat que per força atén poblacions en risc social. La cohesió social es construeix també des de les polítiques de lluita contra la desigualtat cultural. I la biblioteca és una eina bàsica d'aquesta estratègia.

VC: Les biblioteques estem en procés de transformació i això implica incorporar-hi nous perfils professionals. En una societat diversa, i sovint complexa, en uns equipaments que tenen com a missió donar servei a tothom i fomentar-hi la cohesió social i la convivència ens és imprescindible comptar amb professionals que ens facilitin aquesta tasca per tal que les biblioteques continuïn sent espais de confiança i seguretat per a tota la ciutadania. Sense cap dubte, segons la meua opinió i experiència amb el treball de l'educador al Bon Pastor, aquest perfil, actualment, és imprescindible per tal de poder dur a terme la nostra feina.

IB: No a totes, però sí, sense cap mena de dubte, a les ubicades en entorns on hi ha una presència considerable de col·lectius amb risc d'exclusió social i que es troben en contextos desfavorits o de major complexitat social. Sempre he defensat la idea que ha de ser la biblioteca la que s'ha d'adaptar a les necessitats de la comunitat i de l'entorn i no a la inversa. Per tant, aquest fet hauria de permetre que cada biblioteca fos única (sempre mantenint uns serveis i recursos mínims), que la fes més enriquidora i rendible, socialment parlant. A banda, actualment vivim en una societat amb profunds canvis socials i la biblioteca ha d'evolucionar paral·lelament a la transformació d'aquesta societat i adaptar-se a les necessitats dels seus usuaris, prenent-los com a punt de partida per a la definició dels seus serveis. I és en aquest procés de transformació que les biblioteques han d'incorporar als seus equips nous perfils professionals com el de l'educador/a social.

Quina creieu que és la funció principal de l'educador/a social a la biblioteca: intervenir directament amb usuaris o facilitar eines a l'equip?

JA: Sense dubte, l'educador/a social que forma part del treball d'una biblioteca té com a funció principal dotar d'eines de treball a la resta de l'equip. No hauria de ser ni un professional extern a l'equip ni tampoc algú que en formi part i a qui se li demani treballar exclusivament en situacions de conflicte. És un rol professional que hauria de millorar les capacitats i competències de la resta de professionals bibliotecaris en la intervenció social i grupal, al mateix temps que intervé en coordinació amb la resta de serveis socials i educatius del territori de la biblioteca. Si més no en una primera fase, aquesta hauria de ser la seva funció principal. No oblidem que estem parlant de processos personals i grupals i d'un nivell d'aprenentatge i formació dels professionals que requereix un temps per obtenir resultats palpables.

VC: Evidentment les dues funcions són importants, però donar eines a l'equip és prioritari; si l'equip no està format, l'educador/a social no podrà donar una bona atenció directa als usuaris, ja que la seva tasca és potenciar la biblioteca com a espai de convivència i oportunitats. Per tal de dur a terme un bon projecte socioeducatiu de biblioteca necessitem que els usuaris percebin unes línies d'atenció i servei compartides per tot el personal i, per tant, l'educador no es pot entendre com un servei extern i afegit a la resta de serveis de la biblioteca sinó que ha d'estar present de manera transversal a tots els projectes i serveis, i perquè això es compleixi cal un equip bibliotecari "educador".

IB: Inicialment diria que la funció principal i imprescindible és el coneixement i diagnòstic del context social i cultural on s'ubica la biblioteca. A partir d'aquí, les

dues funcions poden interrelacionar-se entre si. Aquesta diagnosi ha de permetre dissenyar una bona intervenció socioeducativa que promogui millores en els nostres usuaris, especialment en aquells amb major vulnerabilitat social (i sempre amb la implicació dels agents i teixit social del territori). En paral·lel, l'educador/a social i els coneixements que hi aporta respecte a la intervenció i a la mediació, ha d'oferir eines i estratègies per tal que una determinada intervenció sigui el més assertiva possible en el si de l'equip. Penso també cal que fer menció d'una tercera funció, i no menys important, que és la d'integrar la biblioteca en les dinàmiques socioculturals del barri tot posant en valor el rol de la biblioteca com a espai d'interrelació comunitària.

Quina competència de l'educador/a social valoreu més, la de dinamització cultural o la d'intervenció educativa?

JA: Aquest debat, que va estar present al principi de la configuració dels estudis d'Educació Social al nostre país, podria tornar a aparèixer en el marc de treball d'una institució cultural com és la biblioteca. Algú podria dir que si l'educador treballa en un centre cultural, la seva funció com a dinamitzador cultural hauria de ser principal. I els més preocupats per la intervenció social podrien dir que la intervenció educativa hauria de ser prioritària. Tant en un cas com en l'altre ens estaríem equivocant. No són funcions excloents: les dues formen part de l'esperit fundacional de la professió i els educadors i les educadores socials haurien d'estar formats i preparats tant per programar activitats culturals com per intervenir-hi socioeducativament. És més, l'educador social entén la programació cultural com una estratègia educativa més. Per tant, no podem pensar en l'educador com un programador d'activitats culturals de forma exclusiva, ni tampoc com un professional que solucionarà de forma ràpida els problemes de conflicte que es generin a la biblioteca.

VC: A la Biblioteca Bon Pastor utilitzem la cultura com a eina per "fer" cohesió social i intervenció socioeducativa, els professionals de biblioteques ja estem adaptant els nostres perfils com a programadors culturals, però la intervenció educativa l'ha de liderar l'educador, així que per mi aquesta és la competència més valuosa de l'educador social dins la biblioteca.

IB: Considero que les dues competències són complementàries: les intervencions educatives poden anar acompanyades d'accions on la dinamització cultural sigui un element més per aconseguir els objectius educatius plantejats.

Per finalitzar, quina aportació professional destacaríeu com a principal del treball d'un educador social en una biblioteca?

JA: L'educador social ha de tenir dues esferes d'intervenció a la biblioteca: l'equip de treball i els usuaris. Pel que fa a la primera, la seva funció bàsica hauria de ser la d'acompanyament dels professionals en l'assumpció de competències bàsiques per a la intervenció educativa i, pel que fa als usuaris, ha de treballar per a l'adquisició d'aquests d'hàbits bàsics personals i de convivència i de funcionament de l'equipament.

VC: Per mi, l'aportació professional més rellevant de la tasca de l'educador a la biblioteca és la mirada educativa a tot l'equipament cultural, més enllà de les activitats i serveis, entenent i transformant els professionals de biblioteca en agents educatius.

IB: Les biblioteques públiques s'han transformat en espais d'interacció socials, intergeneracionals i multiculturals, i on l'accés és lliure i gratuït, més enllà del foment de la cultura. En aquest paradigma, i on no hi ha un equipament que cobreixi les necessitats socioeducatives dels seus veïns, la biblioteca indirectament ha assolit aquest rol. Aquí, l'educador aporta aquesta visió social indispensable. ●

L'aportació professional més rellevant de la tasca de l'educador a la biblioteca és la mirada educativa a tot l'equipament cultural.

EXPERIÈNCIA PROFESSIONAL

VULNUS

ARTS VIVES I RECERCA

VULNUS

ARTES VIVAS E INVESTIGACIÓN

VULNUS, ARTS VIVES I RECERCA és una entitat de creació artística i investigació que pretén assajar noves maneres de posar el cos en l'espai públic i visibilitzar la vulnerabilitat. Ens interessa especialment problematitzar la vulnerabilitat i el patiment, tornar-los a pensar col·lectivament i fer-ho des del cos, des de l'acte de posar-lo en situació d'obertura a l'altre, d'escolta de tot el que ens passa amb la fragilitat i la caducitat. Som ciutadans i ciutadanes interessades en la creació col·lectiva (activistes, investigadores) preocupades per obrir noves vies de creació artística i de recerca. VULNUS vol ser un espai de creació compartida on l'experiència i la investigació es relacionin en una anada i tornada permanent, afavorint la construcció col·lectiva de coneixement.

En el terreny artístic destaquen la performance i l'escriptura compartida. Així mateix, els diaris, les entrevistes individuals, els grups de discussió, les notes de camp, els repositoris virtuals, arxius textuais i gràfics de dades en brut formen part de

l'elenc d'eines que utilitzem. L'escenari artístic (laboratori d'experimentació) ens ha permès estudiar la materialitat de la vulnerabilitat i el patiment des de l'experiència directa. Aquesta experimentació ha buscat també la interpel·lació social amb el propòsit d'ampliar la reflexió més enllà del que és privat, estudiar les reaccions del públic i incorporar les seves reflexions a la mateixa producció epistemològica del grup de VULNUS. La relació dels actors i les actrius amb el públic és oberta i receptiva. El teatre és sempre acció; Anne Ubersfield ja ens deia que l'espectador, a la vegada, ha d'apropar-se (identificar-se) i allunyar-se (distanciar-se); el primer té a veure amb viure l'espectacle i el segon en pensar-lo.

ARTS VIVES: TEATRE SENSE LÍMITS

Abans de res, és important partir de la idea que «cada societat crea eines artístiques, convencions que tenen com a objectiu fer visible el que és particular de cada cultura. Sovint, aquestes eines

que haurien d'ajudar a preguntar-nos sobre la nostra capacitat per comprendre la condició humana, per il·luminar les dimensions existencials del poder, de l'alteritat, de la identitat o diferència, s'utilitzen com a mitjans de regulació que preserven i nodreixen la dominació, la ignorància, la creació de llenguatges autoreferencials i la complaença de les elits.»

La formació i la creació teatral han de permetre a cadascú connectar-se de nou amb la seva pròpia complexitat, les seves idees, les seves contradiccions, les seves pulsions, la seva capacitat d'autocrítica, d'anàlisi de la realitat. Es tracta d'habilitar un escenari que permeti parlar en primera persona i acompanyar el grup en la confrontació, la contradicció i la formulació de nous significats sobre la realitat, incrementant així el poder d'agència dels participants. És a dir, treballar la relació entre els processos d'apoderament, la producció teatral i, en el nostre cas, també la producció de coneixement.

Es tracta d'un teatre que es pensa i es construeix des de l'estructura social que representa la societat en la qual es produeix, considerant tots els punts de vista, les posicions sense buscar un discurs o una veritat única, però respectant la complexitat de les diferències. Es tracta d'intentar, a petita escala, «una reinvençió del teatre, de la seva organització, del seu context social, de la seva qualificació professional, de les seves finalitats culturals, de la seva dramaturgia, de la seva manera de transmetre un saber tècnic. A més, el teatre només pot ser polític, motiu pel qual un dels nostres objectius centrals és sempre la interpel·lació, l'agitació i la interrogació sobre veritats fortament arrelades.

VULNUS A LA FABRA I COATS I LA NAU IVANOW

VULNUS inicia la seva activitat a la Fabra i Coats, amb continuïtat posterior a la Nau Ivanow, amb un grup motor de participants heterogeni. L'objectiu d'aquell 2015 fou explorar la noció de vulnerabilitat en el mateix procés creatiu. L'activitat etnogràfica i autoetnogràfica formava part dels assajos, així com la discussió sobre les *impros* setmanals. L'escenari es va convertir en un

laboratori de producció de coneixement sobre la vulnerabilitat que, entre d'altres, pretenia obrir una discussió pública sobre les dificultats de gestió social del patiment i la vulnerabilitat. Exposar-nos com a éssers vulnerables permetia assajar altres maneres de posar el cos a l'espai públic i obrir noves vies de pensament i acció sobre la vulnerabilitat i la condició humana.

Aquestes van ser, per tant, les pretensions del projecte VULNUS i el que ens va permetre un estudi hermenèutic i fenomenològic de la vulnerabilitat que ens va servir de font textual. VULNUS culmina aquest procés amb la presentació el 2016 d'una performance a l'espai públic de Barcelona, en un circuit de 6 ubicacions. Per a més informació podeu consultar Pié, A. (2019). *La insurrección de la vulnerabilidad*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

VULNUS A LA FÀBRICA DE CREACIÓ "EL GRANER"

El 2017 som residents de la fàbrica de creació EL GRANER i formem part de l'eix cultural del barri de La Marina de Barcelona. Actualment hem consolidat un grup estable de més de 20 participants que setmanalment fan possible els cicles d'assajos, a més de laboratoris de 48 hores de creació oberts a tots els públics. Hem cocreat amb veïns i veïnes del barri no organitzats, que no participen de les institucions cíviques i que s'han sumat al grup motor en un dels espectacles.

HABITANTES Y OTROS GOLPES

Aquest fou un espectacle itinerant que es va presentar l'octubre del 2018 a partir del treball de cicles setmanals d'assajos i els laboratoris de creació oberts a tots els públics. En el seu procés creatiu, es va aterrar l'estudi ontològic de la vulnerabilitat fet el 2015 a la realitat de La Marina. Així, s'explora la història del barri a partir de les narratives silenciades de veïns i veïnes, els exercicis de poder patits al barri i les seves resistències. Es tractava d'un espectacle itinerant on més de 200 espectadors, repartits en tres grups guiats, van circular per cinc espais culturals

no convencionals: biblioteca, bar, habitacions del Graner. El seu contingut abordava qüestions com:

Qui explica la història no oficial del barri de La Marina? On és la resistència obrera? On es produeix la cultura? Cultura popular o cultura d'elit? L'espectador es va convertir en amfitrió en diàleg amb cinc veus, cinc actors que són del barri de La Marina i que volen compartir i reconstruir artísticament la història no oficial, així com la cultura i la memòria històrica soterrada.

Tràiler de l'obra: <https://www.youtube.com/watch?v=zwPBUWcUs7g>

LA PLAÇA ÍNTIMA

El juliol de 2019 hem presentat la instal·lació *La Plaça Íntima* al Parc dels Drets Humans del barri de La Marina. Inspirades en la idea de biblioteca vivent, aquí les raons d'aquesta proposta:

Escenarios inéditos de humanidad, como esas briznas de hierba que se abren paso por las grietas del asfalto.

¿Nuestra grieta? La plaza. Esta plaza. Ya no lugar de paso o no-lugar sino escenario de suspensión de categorías sobre los otros. Lugar para el rostro del otro, para mirarlo, para mirarNOS, para el encuentro, para la pausa y la conversación.

Queremos seguir tejiendo nuestra plaza íntima, plaza de todos y de nadie, lugar de encuentro, bien común a defender del mercado y del estado. Queremos seguir

abriendo esa brecha donde nace la brizna de hierba y para ello te invitamos a contarnos tu historia, la que sea que quieras compartir. Experimentar la osadía de la palabra pública e íntima. Romper las distancias, saltarse la convención social, abrir la plaza una y otra vez para que todas tengamos un sitio en ella.

Gesto de atrevimiento y valentía, sin duda; aquí y ahora el micro se queda abierto para aquellos que quieran usarlo para seguir tejiendo, como Penélope, su tapiz a la espera del regreso de Ulises a Ítaca, lugar deseado, hogar, lugar de humanidad que olvidamos, lugar que sigue esperándonos.

Te escuchamos, ¿te animas a compartirTE?

(Fragment del text de clausura de *La Plaça Íntima*, 2019)

VULNUS A LA BECKETT

AS PUNK AS POSSIBLE

Finalment, VULNUS inicia el 2019 un nou projecte, a la Sala Beckett, amb actrius i actors professionals. *As Punk as Possible* ha començat laboratoris de creació que s'obriran puntualment al públic. La seva proposta recollirà algunes de les idees més revolucionàries del feminisme amb la pretensió d'obrir una interrogació radical sobre l'ésser humà.

Més informació a:

<https://www.salabeckett.cat/es/laboratori/collectiu-as-punk-as-possible-cossos-dissidents/>

TASTETS DE LENGUA

COM VAS D'ESTRÈS? AMB ACCENT OBERT!

Segons el diccionari terminològic Termcat, l'*estrès* és l'estat de tensió de l'organisme provocat per una situació d'amenaça o d'agressió fisiològica, psíquica, etc. El plural és *estressos*.

Sovint estem *agobiats*, però aquesta expressió no és genuïna catalana. Podem optar per alternatives com ara: *estic atabalat*, *estressat*, *aclaparat* o potser *esgotat*, segons el que vulguem expressar concretament.

Quan ens trobem en una situació anguniosa, en alguna dificultat (en castellà *apuro* o *aprieto*), que superem treballosament diem que *estem passant un mal tràngol* o *passant trifulgues*.

Quant a la fraseologia, a vegades col·loquialment podem sentir la dita castellana *comerse el marrón* per indicar que algú rep les conseqüències d'un dany fet per algú altre. Aquest significat en català s'expressa amb frases fetes com ara: *pagar els plats trencats*, *tocar el rebre a algú*, *carregar-se el mort* o també, menys usuals, *pagar la festa* o *carregar els neulers*.

Quan tenim molta feina i actuem sense pensar gaire, precipitadament, sense saber ben bé el que cal fer, surti el que surti, *anem de bòlit*. Val a dir que un *bòlit* és un tros de fusta cilíndric acabat en punta en els dos extrems que es fa saltar donant-li un cop de dalt a baix (jugar a bòlit).

Per regular l'estrès laboral és bo intentar *gaudir* del temps lliure. El verb *disfrutar*, malgrat que s'emporta la palma pel que fa a la freqüència d'ús, no s'accepta des del punt de vista normatiu. Així doncs, es pot traduir de diverses maneres, segons el context. En un context formal, es poden fer servir les formes *gaudir*, *fruir*, *sentir goig*. En un context informal, es poden utilitzar expressions com ara *divertir-se*, *passar-s'ho bé*, *passar-s'ho bomba*, *xalar*, *passar una bona estona*, *viure la vida*. ●

AL BLOG DEL CEESC

10 d'octubre

Carnaval de blogs 2019

14 veus de l'educació social que, des de punts molt diferents, ens expliquen quina és la seva vivència entorn al lema del #DiaES d'enguany, "La nostra energia és la nostra força".

Educación Social, una profesión de mierda...

(del blog *Paranoias de una educadora y un educador social en Asturias*)
"Después de una jornada laboral llegamos a casa hechas una mierda, cansadas, tristes, agobiadas, sin poder descansar..."

Alberto Apellaniz (@EdusoAlberto)

La millor autocura és organitzar-nos en assemblees de treballadors i en sindicats combatius

(del blog *Educació transformadora*)
"L'#EducacióSocial com a DRET desapareix. No em sento còmode parlant d'autocura quan el marc professional i el de les persones amb les quals treballem és de precarietat."

António Alcántara (@Antalcantara)

Día de l'Educació Social: La nostra energia és la nostra força

(del blog *Animació Sociocultural i xarxa*)
"També rebem energia del treball en grup que fem amb les persones que eduquem."

Carles Monclús (@culturieducacio)

Día Internacional de la Educación Social – EdusoDay2019

(del blog *Educarlex - Experiencias desde la educación social*)
"Espero que jamás me llegue el día de que antes de salir de casa, deba ensayar qué sonrisa debo mostrar al mundo."

Carlos Alejandro Campos Urrutia (@Educarlex_ES)

Refugios... (del blog *Educadora Social en construcción*)

"Por fin me paro. Entonces sé que ha llegado el momento de refugiarme. Solo depende de mí hacerlo."

Carmen Carrión (@caordas)

Nuestra energía es nuestra fuerza

(al blog *Adolescencia y transición*)
"El mundo de la educación social es como una montaña rusa, nunca sabes a dónde vas a llegar o cómo y en qué estado te encontrarás al final de la aventura".

Douglas Antonio Varela Rodriguez (@DouglasCayac)

#DiaES Vamos a cuidarnos, juntas

(del blog *#ineditviable*)
"Crec que, el primer que ens cal és fer-nos preguntes que ens permetin avançar cap a una presa de control dels factors que influeixen en el nostre benestar professional, i personal."

Jose Luis González (@josgnzlz)

Nuestra energía es nuestra fuerza

(del blog *Trabajar con jóvenes*)
"Debemos cuidarnos a nosotros mismos y poner encima de la mesa aquellos comportamientos que ayudan a que en muchas ocasiones el mundo de la #educaciónsocial sea un jungla."

Juan F. Berenguer Martínez (@Trabaconjovenes)

Tres hàbits diaris per cuidar-nos com a educadors/es socials (a *El bloc de la Fundació Pere Tarrés*)

"3 petits hàbits, 3 petites accions... Però que en realitat poden tenir molta força si les fem amb constància i posant tota la nostra intenció en creure que ens ajudaran i ens serviran per cuidar-nos i poder seguir endavant!"

Lisette Navarro Segura (@Fundperetarres)

Edusa Motiva 2 octubre de 2019: celebrando el Día Internacional de la Educación Social

(del blog *Edusa Motiva*)
"Trabajar en una jornada laboral en turno de noches durante 1 año, ha hecho que vea el crecimiento personal desde otra perspectiva".

Maria Burillo (@edusamotiva)

Nuestra energía es nuestra fuerza

(del blog *Reflexiones*)
"Para empoderar a las personas y colectivos con las que trabajamos hay que empoderar a los profesionales".

Mireia Palenzuela (@ReflexionEduso i @mire_palenzuela)

La nostra energia és la nostra força

"Hem de ser conscients d'on som, i ser molt exigents amb la nostra salut mental."

Oscar Barril Andres (@dariusbruna)

Nuestra energía es nuestra fuerza

(del blog *El Caso Pablo*)
"Casi todas las cosas que me cargan las pilas, tienen que ver con la gente con la que comparto mis días."

Pablo García (@elcasopablo)

Nuestra energía es nuestra fuerza. Nueve estrategias de autocuidado profesional en Educación Social

"Únicamente con profesionales competentes y en plenas facultades conseguiremos que nuestro trabajo sea relevante".

Pep Vallès (@pepvallesh)

Trobareu el recull amb els enllaços corresponents al nostre blog. ●

PUBLICACIONS D'INTERÈS

HABLEMOS DE DROGAS

Autora: Antonio Calero Bautista

Edita: Edimurtra

Antonio Calero, col·legiat 8877 del CEESC, va fer el seu procés de desintoxicació, deshabitació i rehabilitació de les drogues, ja fa 30 anys. Va ser un procés en què va descobrir la seva vocació: estudiar les addiccions i donar un cop de mà en tasques de prevenció i a les persones que pateixen la dependència als tòxics i prenen la decisió de viure en abstinència.

Aquest llibre vol aproximar-nos al món de les drogues sense sensacionalismes ni tabús. Vols ser una eina d'informació, prevenció, conscienciació i intervenció. Una obra que alterna el rigor científic i històric amb vivències i reflexions personals, material didàctic i missatges sincers que, sense moralitats ni alligonaments tendenciosos, tenen un objectiu clar: "Vés amb compte". Perquè el que està en joc és massa important. ●

CONSTRUIR LOS VÍNCULOS DEL APEGO

Autor: Daniel A. Hugues

Edita: Editorial Eleftheria

Aquest llibre descriu el difícil viatge que cal fer per comprendre i ajudar els infants que han patit maltractaments i abandonaments greus i que no han desenvolupat un vincle segur amb els seus pares adoptius i d'acollida. En aquesta obra l'autor ha optat per emprar un cas pràctic per tal de transmetre la història de molts d'aquests nens i les famílies. Cada nen és únic i es presenta amb una constel·lació de factors que són rellevants per a la seva vida. Les intervencions que necessita un nen en concret poden no servir per a un altre. Per això aquí es presenten els principis generals d'intervenció, tant a la llar com a teràpia. Ahora, s'intenta que tant els terapeutes com els pares puguin identificar-se immediatament amb aquesta història. ●

NOU SERVEI D'ACOMPANYAMENT I ORIENTACIÓ EN PROCESSOS D'OPOSICIÓ

Després de sis anys sense oposicions, la Generalitat de Catalunya i diverses administracions locals, han convocat places per accedir a llocs de treball per a professionals de l'educació social.

El CEESC posa a la teva disposició el Servei d'Acompanyament i Orientació en Processos d'Oposició amb l'objectiu de donar-te suport i acompanyament en l'accés a un lloc de treball dins de l'administració pública, gestionat per la **Dra. Núria Ferrer i Santanach**, educadora social (col. 8446), pedagoga (col. 948). Si hi estàs interessat/ada consulta el nostre lloc web i fes-nos arribar la teva petició.

Per accedir a treballar a l'administració pública s'han de passar una sèrie de proves de coneixements, teòrics i pràctics, i mèrits. T'oferim 3 nivells d'acompanyament dins del servei, depenent de les teves necessitats:

Orientació:

Si tens algun dubte sobre unes bases específiques d'un procés de selecció t'ajudem a resoldre'ls.
Destacar aquells elements més importants a tenir en compte; resoldre dubtes o incidències relacionades amb el procés de selecció; definició de conceptes que generen dubtes, etc.

Planificació:

En el cas que necessitis assessorament i acompanyament a planificar l'estudi en un procés de selecció et podem donar un cop de mà.
T'orientarem i assessorarem de forma personalitzada en la forma d'organitzar el temps,

calendaritzant el procés d'estudi, coneixent tècniques d'estudi, etc.

Acompanyament:

Temari específic. T'orientem en el contingut que han de tenir els temes específics de dues maneres:

- Proposta de fonts bibliogràfiques que et poden ajudar a elaborar el temari.
- Revisió i valoració del contingut dels temes que ja hagi redactat (revisió, modificació, aportacions de millora, etc.).

Proves pràctiques. T'acompanyem en el procés d'estudi per simular i practicar supòsits pràctics. Se't faran arribar exemples de proves pràctiques, perquè facis l'exercici com si fos l'examen. Una vegada entregades, se't revisaran i se't retornaran amb totes aquelles valoracions que et puguin ajudar a millorar.

Format del suport

El servei d'acompanyament i orientació tant es podrà fer en suport **presencial, virtual o telefònic**. Ens adaptem a les necessitats de les persones i a les seves demandes.

Per adaptar-nos al màxim a les teves necessitats, t'oferim **pressupostos personalitzats**.

Recorda que pots trobar tota l'oferta de convocatòria d'oposicions al servei de Borsa de treball del CEESC. ●

IACTA, EL NOU SERVEI D'ASSESSORAMENT JURÍDIC DEL CEESC

Des del mes de juliol, IACTA, Cooperativa d'assessorament jurídic i de transformació social, ofereix el servei d'assessorament legal als col·legiats i col·legiades del CEESC i ens han preparat una breu presentació perquè els coneguem una mica millor.

IACTA som una cooperativa de treball sense ànim de lucre, constituïda el 2012, amb la finalitat d'exercir l'advocacia des d'una clara vocació social i de servei a l'interès col·lectiu. Encarem la defensa dels drets de les persones com una eina de transformació social i de resistència davant les desigualtats i la discriminació. En aquest sentit, lluitem per promoure, defensar i garantir l'accés als drets i a la justícia, reivindicant la funció social de les professions jurídiques.

Els nostres principis inclouen la defensa de la justícia social, l'apoderament de la societat i el foment de sistemes democràtics d'organització del treball, des d'una òptica feminista i de diversitat. Aquests principis es materialitzen a la nostra feina com a advocades, les nostres activitats formatives i la promoció del cooperativisme i l'economia social i solidària.

Pel que respecta a la defensa dels drets, les nostres àrees de treball són el dret penal i la justícia juvenil, el dret penitenciari i l'execució penal, el dret d'estrangeria, el dret laboral i de la seguretat social, el dret civil i el dret de família, menors i MENA, i la no discriminació. En aquestes àrees actuem com a advocades, assessorant, acompanyant i/o representant les persones que requereixen els nostres serveis ja sigui com a particulars, com a usuaris del torn d'ofici o dels serveis jurídics comunitaris en què participem. També prestem serveis de consultoria i gestoria a associacions, cooperatives i professionals.

A més a més, a tots els àmbits citats, proposem activitats formatives per a entitats i particulars amb l'objectiu d'apropar el coneixement sobre drets a la

ciutadania, apoderant les persones i col·lectius que ens requereixin.

Des de l'1 de juliol col·laborem amb el CEESC, proporcionant assessorament jurídic als educadors i educadores professionals en diversos àmbits del dret. Aquest assessorament té per objectiu la resolució dels dubtes que puguin sorgir en relació amb les persones usuàries que atenen, així com en relació amb la seva prestació de serveis a l'entitat per a la qual treballen i l'exercici professional.

La majoria de consultes que hem atès fins ara es divideixen entre preguntes sobre drets laborals (interpretació de convenis, jornada laboral, categories professionals, permisos, casos d'assetjament sexual, entre d'altres) i consultes relacionades amb dret administratiu (convocatòries d'oposicions, consultes sobre obligacions de les administracions en relació amb els serveis socials bàsics, funcionament dels serveis socials bàsics, entre d'altres). També s'hi han realitzat consultes sobre dret penal. Com a regla general, hem resolt les consultes per telèfon o via correu electrònic, tot i que també està previst poder fer atenció presencial.

Esperem que la relació que tot just acaba de començar sigui enriquidora per a ambdues parts. Nosaltres iniciem aquesta col·laboració amb molta il·lusió.

Dades de contacte
 Diputació 320, 4C
 08009 Barcelona
 936 116 283
consultesceesc@iacta.coop
<http://iacta.coop>

iActa
 Cooperativa d'assessorament jurídic
 i transformació social

L'EDUCADORA SOCIAL MISTERIOSA

Fer pedagogia del llenguatge inclusiu

Fa no gaire he estat visitant una de les nostres boniques ciutats europees amb uns amics i hem llogat un *free tour* (un d'aquells guies que s'ho curren i després tu els valores la feina amb la teva retribució voluntària), en aquest cas, un noi molt jove de procedència espanyola. En iniciar el seu discurs històric en els diferents punts d'interès, m'adono que aquest és ple de la paraula *chicos* segurament amb la bona intenció de personalitzar i fer-nos més proper el relat. Tot i així, jo no aconseguixo identificar-m'hi del tot, i no puc evitar que la paraula m'arribi destacada per damunt de la resta, per molt repetida. No només no la puc obviar ni eclipsar d'entre totes les altres com sembla que aconseguix fer la resta del grup d'unes 20 persones, sinó que, a més a més, no puc evitar un cert disgust en sentir-la emprar tan repetitivament i en exclusiva.

Així doncs, en un moment d'aquells entre explicacions m'hi apropo i li proposo un repte que, somrient, diu acceptar. A la que li demano (amb molta cura, és clar) que inclogui en algun moment el gènere femení, li apareix la sorpresa al rostre. "Chicos es el genérico, no?", em respon convençut. I aquí queda tot, ni una deferència en cap moment en reprendre les explicacions. Probablement és la primera vegada que li parlen de llenguatge inclusiu. Em sorprèn, però no passa res, el que em resulta més sorprenent encara és la cara neutra de les meves amigues (dones), cap d'elles li dona importància, crec que ni tan sols entenen la raó de la meva demanda.

El fet em fa reflexionar: com d'integrat duem el fet de fer pedagogia les educadores i educadors socials quan anem arreu, fins i tot fora del nostre àmbit de treball? Hem d'estar-nos-en d'exercir-la allà on no se'ns demana o, malgrat tot, és el nostre deure moral aportar el nostre gra de sorra en lluites en què creiem fermament com, per exemple, l'ús del llenguatge inclusiu? ●

VIST A# LES XARXES

@educacion_social

@educacion_social

@LaPous

Mola MOLT FORT QUE TOT DÉU SIGUI EXPERT EN MENAS, violències, infància, etc. Les professionals, no cal que opinem ni res. Ho solucionarà tot la resta. Spoiler: no duràveu ni un dia current a l'àmbit social 🙄

@MartaOrriols

Els MENA: un acrònim més a la col·lecció d'etiquetes per deshumanitzar, estereotipar i reforçar la sensació de que la cosa no va amb nosaltres. Què tal si els anomenem adolescents i criatures desamparades amb tots els drets de la infància vulnerats?

DECÀLEG PER L'EQUITAT DE GÈNERE

EN L'ÀMBIT DELS COL·LEGIS PROFESSIONALS DE CATALUNYA

La Comissió de Dones de la Intercol·legial de Col·legis Professionals de Catalunya vam fer públic el mes de març aquest Decàleg, que reclama un tracte equitatiu entre dones i homes en el món professional per eliminar qualsevol discriminació de gènere en sintonia amb altres associacions i moviments feministes.

1. Equitat en l'organització

L'organització garantirà l'equitat de tracte a tots els àmbits.

2. Equitat laboral

El Col·legi ha de vetllar per eliminar qualsevol tipus de discriminació salarial i de condicions laborals.

3. Formació en equitat

El món professional ha de superar la divisió de rols entre dones i homes.

4. Educació en equitat

Es fomentarà la sensibilització en equitat cap a la societat, des de la responsabilitat professional de les i els col·legiats, tot reconeixent que és la societat en el seu conjunt, la que forma i educa.

5. Corresponsabilitat familiar

La conciliació entre la vida personal, familiar i professional, és avui un afer social, que cal assumir de forma corresponsable entre homes i dones. La corresponsabilitat, i està demostrat, no només millora la qualitat de vida, sinó que també afavoreix un bon ambient laboral i facilita un major rendiment professional.

6. No discriminació per raó de gènere

El fet de ser dona, ha implicat discriminacions en l'exercici professional i/o en l'accés a un lloc de treball. La discriminació més destacada és la que va lligada a la maternitat i a la cura, que encara avui és un handicap per a moltes dones.

7. Visibilitat col·legial i professional.

La imatge pública del Col·legi ha d'implementar paritàriament la visibilització de les dones al món professional.

8. Comunicació i gènere

L'ús de llenguatges no sexistes és indispensable en el camí cap a la igualtat.

9. Actuació davant la violència de gènere

La societat i en conseqüència el món professional, té consciència de la xacra social que suposa la violència de gènere.

10. Compromís professional amb perspectiva de gènere

Compromís en les nostres actuacions com a element transformador. ●

Podeu llegir el Decàleg complet a la web del CEESC.

VIII CONGRÉS D'EDUCACIÓ SOCIAL A ARAGÓ

El VIII Congrés d'Educació Social es durà a terme a Saragossa, els dies 16, 17 i 18 d'abril de 2020 sota el lema "Educació social, dignitat i drets".

Aquesta edició del Congrés està sent organitzada pel Colegio de Educadoras y Educadores Sociales de Aragón (CEESAragón) i pel Consejo General de Colegios de Educadoras y Educadores Sociales (GCEES).

Només una professió que es compromet a continuar reflexionant, a assumir nous reptes, a revisar i fixar-ne les línies estratègies, pot jugar un paper útil a la societat.

Nosaltres mateixos, en el compromís de Sevilla, aprovat a l'últim Congrés, ens comprometíem com a professió a: "Construir un espai professional ampli que necessàriament es complementi amb altres disciplines i perfils professionals, que desenvolupi millores de les condicions de l'exercici professional en benefici de les persones, dels col·lectius i de

les comunitats amb què treballem, des de xarxes col·laboratives entre els diferents professionals de tots els àmbits que conformen l'Estat del Benestar". I també a "compartir i transferir el coneixement que es genera des de la reflexió sobre la pràctica creant espais de confluència amb aquells que tenen l'encàrrec social de formar les i els professionals".

Eixos de treball

Els congressos estatals serveixen per prendre el pols a l'Educació Social i són espais idonis per fixar objectius prioritaris de la professió. En moltes ocasions són, també, el lloc on s'aproven documents fonamentals i s'hi debat sobre el futur immediat de l'Educació Social.

- **Eix 1:** La dignitat de les persones, dels i de les professionals i el dret a l'educació social.
- **Eix 2:** L'acció socioeducativa com a acció transformadora.

Data límit de presentació de contribucions al Congrés

15 de gener de 2020	Comunicacions (experiències aplicades i innovació, investigacions i fonamentació teòrica).
	Pòsters (cartells, vídeos, animacions...)
15 de febrer de 2020	Experiències

Quotes d'inscripció:*

Tarifa general:	250€ (no col·legiats)
Tarifa eduso:	135€ (membres dels col·legis professionals i altres)
Tarifa Grup 12:	1.290€ (107,5€/persona col·legiada. L'abonament s'ha de fer en un únic pagament).
Tarifa reduïda:	105€ (estudiants i persones a l'atur)

**Les inscripcions realitzades a partir del 13 de gener de 2020 incrementaran el preu en 15€. La tarifa Grup 12 s'incrementarà en 120€.*

Per a més informació:
<http://congresoeducacionsocial.org/>

XII JORNADES D'INFÀNCIA I EDUCACIÓ SOCIAL

Educadores i educadors socials, professionals del sistema de protecció a la infància i l'adolescència

El proper divendres, 22 de novembre tindran lloc a Barcelona, de 9.00h a 14.30h, les XII JIES, dedicades a la figura professional de l'Educació Social.

A raó de l'enquesta que es va llençar al juny d'enguany, amb la finalitat de conèixer la realitat, a dia d'avui, dels professionals que treballen a centres d'acollida o recursos residencials, les Jornades d'Infància i Educació Social estaran dedicades a la figura professional de l'Educació Social.

Es presentarà i es lliurarà l'informe complet d'aquesta enquesta amb diferents dades que ens desvetllen tres punts i conflictes clau de la professió i l'àmbit de la protecció i que, a la jornada, es convertiran en tres grans blocs:

FUNCIÓ EDUCATIVA

Sobre la funció educativa del sistema i dels i les professionals en protecció a la infància: el debat entre l'ideal i el que és. Quina tipologia de professionals o no professionals treballen ara als centres o serveis? Com es recupera la seva funció educativa?

Amb professorat, expertes i coordinadors i coordinadores de Graus d'Educació Social d'arreu de Catalunya.

RELACIONS CONTRACTUALS

Relacions contractuals al sistema de protecció. Licitacions públiques, convenis col·lectius i seguiment dels encàrrecs professionals als serveis

i centres, de les persones que s'acullen, de les professionals que hi treballen.

Amb tots els agents implicats.

SALUT AL LLOC DE FEINA

Sobre la salut de les treballadores i els treballadors en els centres, serveis, exercint la seva tasca.

Amb organitzacions i professionals experts en prevenció de riscos i salut psicosocial i emocional.

En les properes setmanes informarem de més detalls fins a completar el programa.

PREU*

Membres del CEESC: 5€

Altres: 10€

*El preu inclou l'esmorzar

Aquesta és una iniciativa del Col·lectiu de Protecció a la Infància del CEESC amb el suport del Col·legi. Normalment es realitzen al voltant del 20 de novembre, Dia Universal de la Infància i quasi ininterrompudament s'han celebrat durant 12 anys. ●

CATÀLEG DE FORMACIÓ TARDOR

CURSOS A DISTÀNCIA

Coeducació i acolliment en centres de protecció a la infància i l'adolescència (12h)

C: 45 € / NC: 60 €

Aquesta formació pretén introduir els conceptes sexe i gènere a l'atenció residencial a infants i adolescents per tal de prendre consciència i desenvolupar accions crítiques i transformadores que possibilitin espais de llibertat i no de manteniment d'estructures de poder i estereotips.

A càrrec de: Jorge Moreno, *educador social, col·legiat 9464. Expert en el treball amb famílies, infants i adolescents en risc d'exclusió.*

El que no es veu no existeix: documentació visual en educació (12h)

C: 45 € / NC: 60 €

En col·laboració amb Arkhé Innovació Social.

Documentar resulta rellevant per visibilitzar i, al mateix temps, per seguir aprenent i generant coneixement. Per aquesta raó, és necessari tenir eines per poder portar-ho a terme i reflexionar sobre la importància de crear xarxes de coneixement entre els professionals de l'àmbit social.

A càrrec de: Silvia de Riba, *facilitadora de desenvolupament a persones i organitzacions.*

Acció i intervenció social. Una mirada crítica (16h)

C: 65 € / NC: 80 €

En col·laboració amb Arkhé Innovació Social.

Aquest curs ofereix una mirada global sobre la intervenció social, que permeti abordar el nostre exercici professional de manera rigorosa i amb l'objectiu clar d'acompanyar les persones en els seus processos de canvi així com a la transformació social.

A càrrec de: Laura Gómez, *psicòloga social especialitzada en intervenció social.*

Treball amb famílies als centres del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència (12h)

C: 45 € / NC: 60 €

En col·laboració amb Arkhé Innovació Social.

En el treball amb les famílies no podem limitar-nos al compliment de les obligacions que se'ns demanen sinó que, per a respondre amb garanties al nostre encàrrec, cal preparar-nos per a poder atendre les famílies adequadament.

A càrrec de: Lupe Navas, *pedagoga i educadora social.*

Union of minorities. Educational tools for the European cultural mosaic

Curs gratuït, obert i en línia per a professionals que treballen amb joves (educadors, professors, formadors) i per a totes aquelles persones que treballen en entorns multiculturals i que volen millorar les seves capacitats d'aprenentatge intercultural i de gestió de la diversitat cultural.

CÀPSULES D'EDUCACIÓ SOCIAL

La tecnologia i la fabricació digital com a eines per a l'educació i el desenvolupament social: visita a l'ateneu de fabricació de Ciutat Meridiana

Barcelona, 28 de novembre

En aquesta Càpsula visitarem l'Ateneu de Fabricació de Ciutat Meridiana, descobrirem in situ què fan i com, com funcionen i què ens pot aportar a la professió el món de la fabricació digital o la tecnologia en l'acompanyament i l'educació social... i a la inversa. ●

AGENDA D'ACTIVITATS

13 de novembre

18.00h

Barcelona

ACTE PRECONGRÈS SERVEIS SOCIALS

“Autonomia i interdependències en societats complexes”. Conferència a càrrec de Ramon Alcoberro, doctor en Filosofia.

14 de novembre

8.30h

Lleida

IV JORNADA D'INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA EN SALUT MENTAL

IV Jornada d'Intervenció Comunitària en Salut Mental organitzada pels Serveis de Rehabilitació Comunitària de Lleida, Balaguer i Tàrraga.

14 de novembre

16:00h

L'Hospitalet de Llobregat

6A EDICIÓ DEL PREMI QUIM GRAU

Acte de lliurament de la 6a edició del Premi Quim Grau.

18 i 19 de novembre

Tot el dia

Barcelona
FPCEE Blanquerna
CEESC hi col·labora

CONGRESO INTERNACIONAL SIPS 2019

Aquest Congrés vol incorporar el major nombre de reflexions i experiències en l'àmpli univers de la Pedagogia Social i l'Educació Social que comparteixin com a element comú el desafiament de la complexitat.

13 de desembre

16.00h

Barcelona

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DEL CEESC

Assemblea Ordinària del CEESC en què presentarem, entre altres coses, el Pla de Treball i el pressupost per a l'any 2020.

16, 17 i 18 d'abril
de 2020

Saragossa

VIII CONGRESO ESTATAL DE EDUCACIÓN SOCIAL

Sota el lema “Educació social, dignitat i drets”, aquesta edició del Congrés l'organitzen conjuntament CEES Aragón i el CGCEES. ●

FULL INFORMATIU SITUACIÓ PROFESSIONAL SÈNIORS ÈTICA COM A ANTÍDOT BIBLIOTEQUES OPOSICIONS EQUITAT DE GÈNERE JORNADES D'INFÀNCIA

ceesc

COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA

SEU SOCIAL

Aragó, 141-143, 4
08015 Barcelona
Tel. 934 521 008
ceesc@ceesc.cat

GIRONA

Ibèria, 4, baixos
17005 Girona
Tel. 972 249 276
girona@ceesc.cat

CAMP DE TARRAGONA

Pau Claris, 2
43005 Tarragona
Tel. 977 104 081
tarragona@ceesc.cat

TERRES DE L'EBRE

Ramón Berenguer IV, 11
43500 Tortosa
Tel. 977 770 177
terresdelebre@ceesc.cat

LLEIDA

Rambla Ferran, 32
25007 Lleida
Tel. 973 289 434
lleida@ceesc.cat

